Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 26 июль Шанба.
№ 58 (14450)

ЭЗГУ МАҚСАДЛАР ЙЎЛИДА

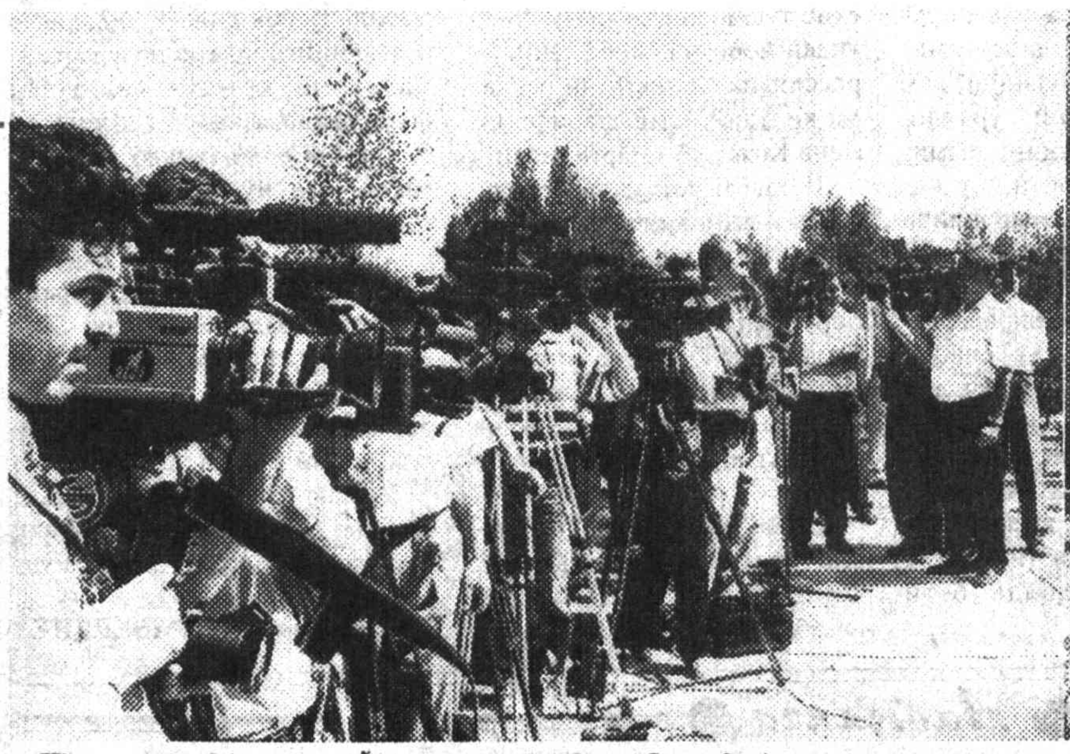

Чўлпонота, 24 июль. /ЎзА махсус мухбири Фарҳод Арзиев хабар қилади/. Бугун мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон республикалари Давлатлараро Кенгашининг навбатдаги йиғилишида иштирок этиш учун Қирғизистоннинг Чўлпонота шаҳрига келди. Шаҳар аэропортида Ислом Каримовни Қирғизистон президенти Асқар Акаев ва Қозоғистон президенти Нурсултон Назарбоев кутиб олди.

Миллий либосдаги қизлар Ўзбекистон президентига анвойи гуллар тутди. Олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Президентлар фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар. Шундан сўнг, давлат раҳбарлари учун ҳозирланган махсус машиналар Иссиққўл бўйидаги Чўлпонота қароргоҳи томон йўл олди. Бу ерда уч давлат раҳбарининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш масалалари ҳамда Афғонистон ва Тожикистонда кечаётган воқеалар юзасидан фикр алмашилди.

Шунингдек, мулоқот чоғида ягона иқтисодий макон доирасида ҳозирга қадар имзоланган ҳужжатлар ва қабул қилинган қарорларнинг амалга оширилиш жараёни, Марказий Осиё иқтисодиёти учун махсус дастур, уч мамлакат парламентлари, Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банки /«Центрбанк»/ ҳамда БМТнинг захирадаги кучлари ҳисобланган Марказий Осиё тинчлик батальони /«Центразбат»/ фаолияти билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Учрашувда янги таъсис этилган «Марказий Осиё: интеграция муаммолари» журнали Бош муҳаррири масаласи кўриб чиқилди. Ўзбекистонлик таниқли журналист Одилбек Қайипбергенов мазкур журналнинг Бош муҳаррири этиб тасдиқланди.

Учрашув якунида уч томонлама ҳужжатларни имзолаш маросими бўлди. Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон республикалари ўртасида БМТнинг захирадаги кучлари ҳисобланган «Центразбат» аскарлари мақоми, Давлатлараро Кенгаш ва унинг муассасалари тўғрисидаги битимга ўзгартишлар киритиш ҳақидаги ҳужжатлар имзоланди. Шунингдек, Бишкекда Афғонистон бўйича халқаро тинчлик конференциясини ўтказиш тўғрисида, уч мамлакат парламентлари аъзолари кенгаши тўғрисида ва «Центразбанк» фаолияти тўғрисидаги қарорлар қабул қилинди.

Учрашув ниҳоясида президентлар оммавий ахборот воситалари вакиллари учун матбуот анжумани ўтказдилар. Унда йиғилиш кун тартибидан жой олган барча масалалар бўйича ўзаро келишувга эришилгани қайд этилди.

Чўлпонота сафарида мамлакатимиз раҳбарига Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И.Жўрабеков, Ташқи ишлар вазири А.Комилов, Мудофаа вазири Р.Аҳмедов, Марказий банк бошқаруви раиси Ф.Муллажонов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилмоқда.

/ЎзА/

«Шарқ тароналари» фестивали олдидан

Регистон мусиқа байрамига тайёр

Шу кунларда Самарқанднинг Регистон майдонида бўлган киши чинакам яшариш ва яшнатиш ишлари авж олиб кетганлигининг гувоҳи бўлади. «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали шу ерда ўтади. «Самарқандкимёқурилиш» ҳиссадорлик жамияти, «Самарқандмонтаж» корхонаси ва бошқа ташкилотлар ишчи-хизматчилари бу борада айниқса ғайрат билан меҳнат қилмоқда.

-- Ҳозир майдондаги асосий ишлар бажариб бўлинди,- дейди «Самарқандкимёқурилиш» жамияти раиси С.Рафиқов.- Тўрт минг томошабинга мўлжалланган амфитеатрни безаш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Муҳташам саҳнага уч томондан зиналар ўрнатилади. Икки тарафдан эса телевидение учун махсус тасвирга олиш жойлари қурилмоқда. И.Нажмиддинов, Ҳ.Ғаниев, А.Ашуров, З.Шайдуллин сингари тажрибали усталар буюк бобокалонимиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантаналарга тайёргарлик давомида бу ишларнинг ҳадисини олишган эди.

Ҳақиқатан ҳам, қадимий майдон янгича кўрк ва тароват касб этмоқда. Ҳадемай бу ерда юртимизда илк бор ўтказиладиган халқаро мусиқа байрами тароналари янграйди. Жаҳоннинг ўнлаб давлатларидан, республикамиз барча вилоятларидан келадиган созандаю ижрочилар ўз маҳоратини намойиш этади. Фестиваль мамлакатимиз истиқлол шарофати билан шарқона маданият, юксак маънавият ва мусиқа санъати марказига айланиб бораётганлигининг ёрқин намойиши бўлади.

Ҳ.Шукуров,
ЎзА мухбири

ТАЪТИЛЛАР ЗЎР ЎТАДИ

Диёримизда сўлим ёз палласи давом этмоқда. Аксарият мактаб ўқувчилари, талаба ёшлар мириқиб дам олишяпти. Республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси йигит-қизларимиз ўртасида "Соғломлаштириш ойлиги"ни ўтказиш таклифи аксарият вазирликлар, идора ва муассасалар томонидан қизғин маъқулланди. Республика Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, Республика Халқ таълими ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирликлари ана шу ташаббусни бир нидил қўллаб-қувватлаган ташкилотлардир.

"Соғломлаштириш ойлиги" 25 июлдан 25 августгача давом этиб, тадбирлар асосан ёшлар кўп ва кўп тўпланадиган масканлар, болаларнинг ёзги дам олиш оромгоҳлари, дам олиш уйлари, сиҳатгоҳлар, истироҳат боғлари, соғлиқни сақлаш муассасаларида ўтказилиши кўзда тутилмоқда. "Соғломлаштириш ойлиги" доирасида ана шундай спорт турлари бўйича мусобақалар биргаликда, миллий спорт турлари бўйича мусобақаларга катта аҳамият берилиб, чекиш ва ичкиликбозликка қарши кенг кўламли тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, амалга оширилади.

Мазкур барча тадбирлардан кўзланган мақсад эса юртимиз ёшларини жисмонан бақувват қилиб тарбиялаш, спорт мусобақаларига оммавий жалб этиш, жисмоний тарбияга бўлган қизиқишларини янада орттиришдан иборатдир. Қолаверса, ерга урса кўкка сапчийдиган йигит-қизларимизнинг ёзги дам олиш мавсумини кўнгилли ўтказиш ва уларнинг миллий спортимизга бўлган эътиборини кучайтириш нияти ҳам ушбу тадбир мутасаддиларининг диққат марказидадир.

НОЗИМА

АҚШ ЯҚИН ҲАМКОРЛИККА ЖИДДИЙ ШАЙЛАНМОҚДА

Клинтон маъмурияти Кавказ ва Марказий Осиё минтақаларидаги мамлакатларга хорижий ёрдам ҳажмини 40 фоиз кўпайтиришга интилмоқда. Америка Қўшма Штатлари Президенти Давлат котибининг ўринбосари Строб Тэлботт ўзининг Жонс Хопкинс Университетининг Марказий Осиё институтида сўзлаган маърузасида ана шундай баёнот берди.

Строб Тэлботтнинг таъкидлашича, кўпайтирилажак ёрдам маблағлари Марказий Осиё ва Кавказ демократик ҳамда иқтисодий ислоҳотларнинг АҚШ томонидан қўллаб-қувватланишини кучайтиришга хизмат қилади. Албатта, АҚШнинг Кавказ ва Марказий Осиё минтақалари билан муносабатларини янада яхшилашга интилишнинг бошқа сабаблари ҳам бор. Бу, аввало, АҚШнинг энергетика соҳасидаги сиёсатига алоқадор. Яъни, Тэлботт ўз маърузасида қайд этганидек, 200 миллиард баррел ҳажмидаги улкан нефть захираларига эга ушбу минтақаларда ҳар қандай можароларнинг тезроқ барҳам топиши ва ўзаро ҳамкорликнинг жадал тараққий этиши АҚШнинг мазкур ҳудуддаги сиёсатида биринчи рақамли вазифа ҳисобланади.

Америкаликлар, аввало, мазкур минтақалардаги муаммолар ижобий ҳал бўлиши тарафдори ва шериклик қиладиган давлатлар тараққиётининг янги йўлига чиқиб олишлари кераклигини, натижада эса уларнинг ҳар бири асоратларини бартараф этиш борасида Марказий Осиё ва Кавказ мамлакатларига техникавий маслаҳатлар бериш, шунингдек, молиявий кўмак кўрсатишга ҳам чоғланганлар.

Яқинда АҚШ Президенти маъмурияти Конгрессдан янги мустақил давлатларга ёрдам сифатида ажратиладиган маблағлар миқдорини 900 миллион долларгача кўпайтиришни сўради. Бу эса Марказий Осиё ва Кавказ минтақаларидаги давлатларда демократик ва иқтисодий ислоҳотларни қўллаш жабҳасида сарфланаётган маблағлар ҳажмини 40 фоиздан ҳам зиёд кўпайтириш имконини беради. АҚШ бюджетида мавжуд чекловларга қарамай, америкаликлар минтақамизга бундай катта миқдорда маблағ сарфлашни оқилона ва келгусида ўзини оқлайдиган йўл, деб қарайдилар.

АҚШнинг Ўзбекистон билан яқин истиқболдаги муайян ҳамкорлик режаларига тўхталадиган бўлсак, Тэлботтнинг таъкидлашича, шу йилнинг ёз ойлари ичида америкаликлар Тошкентда табиатни муҳофаза қилиш бўйича минтақавий ваколатхона очишни мўлжаллаяптилар. Келажакда қурол-яроғ ва наркотиклар савдоси, уюшган жиноятчиликка қарши кураш сингари трансмиллий муаммолар бўйича ҳам худди шундай минтақавий ёндошувга рағбат билдирилмоқда. Шунингдек, жорий йилнинг сентябрь ойида Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия ва Туркия қўшинлари билан ҳамкорликда тинчликни сақлаш бўйича қўшма ҳарбий машқлар ўтказиш белгиланди. Бундан ташқари, яқин ойлар ичида АҚШ Президенти биринчи хоними -- Ҳиллари Клинтоннинг минтақамизга, жумладан Ўзбекистонга кутилаётган ташрифи ҳам Америка Қўшма Штатларининг келгусида биз билан янада яқин ҳамкорлик қилиш учун жиддий шайланаётганини кўрсатади.

Ва ниҳоят, сўнгги пайтларда АҚШ минтақамизга алоҳида эътибор қаратаётганини яна шунда кўриш мумкинки, Вашингтондаги Жонс Хопкинс Университети қошида бундан ўн ой муқаддам Марказий Осиё институти очилди. Мазкур институт ўтган қисқа вақт ичида минтақамиз тўғрисида билим ва маълумотлар тўплайдиган нуфузли марказга, йирик илм даргоҳига айланиб улгурди. Ҳозирда бу даргоҳ АҚШнинг Кавказ ва Марказий Осиё минтақаларидаги муайян сиёсатини шакллантиришда муҳим ўрин тутади.

Хулоса ўрнида Строб Тэлботтнинг мазкур илм даргоҳида сўзлаган маърузасидан бир "лирик чекиниш"ни эътиборингизга ҳавола этмоқни лозим топдик:

"Икки ҳафтача аввал ажойиб бир саҳнанинг гувоҳи бўлдим, -- дейди АҚШ Президенти Давлат котибининг ўринбосари. -- Бу воқеа Мадридда -- янги Евроатлантика ҳамкорлиги Кенгашига аъзо 44 та давлат вакилларининг учрашуви чоғида юз берди. Даврада Президент Клинтон Буюк Британия Бош вазири билан Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирининг ўртасида ўтирар, унинг рўпарасида эса Арманистон Ташқи ишлар вазири ҳамда Озарбойжон Президенти жойлашгандилар. Гарчи, ўрин белгилашда протокол талабларига мувофиқ алифбо тартибига қатъий риоя қилинган бўлса-да, назаримда, бундай тасодифий жойлашувда ҳайратланарли даражада ўзига хос бир қонуният мавжуд эди".

билан ўзаро ҳамкорлик ҳар икки томонга бирдек манфаат келтириш мумкин эканини уқтирадилар.

Умуман, АҚШ собиқ Совет мамлакати ҳалокат топгач, унинг ўрнида юзага келган суверен давлатлар мустақиллигини дунёда биринчилар қаторида тан олди. Ўшанда собиқ Президент Жорж Буш маъмурияти бу давлатлар пойтахтларида АҚШ элчихоналарини очиш, ушбу давлатларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатишдан иборат изчил, тезкор ва истиқболли сиёсат юритган эди. Мана, тўрт ярим йилдирки, Клинтон маъмурияти бу соҳадаги сиёсатни узлуксиз ривожлантириш йўлидан бормоқда. АҚШ ҳозирги кунда янги мустақил давлатларни асосан қуйидаги йўналишларда қўллаб-қувватлаяпти:

-- *Демократияни ривожлантириш;*
-- *Эркин бозор иқтисодиётини барпо этиш;*
-- *Ҳар бир мамлакат ичкарисида, шунингдек, минтақадаги мамлакатлар ўртасида тинчлик ва барқарорликка интилишни кучайтириш;*
-- *Халқаро ҳамжамиятга қўшилиш.*

Сир эмаски, ўтган йиллар ичида АҚШнинг ҳар қайси янги мустақил давлат билан ана шу йўналишлардаги алоқалари кенгайди ва теранлашиб борди. Дейлик, АҚШ 1992 йилдаёқ Кавказ ва Марказий Осиё минтақаларидаги 8 та давлатга ёрдам сифатида 2,2 миллион доллар миқдорида маблағ ажратди. Бу дастлабки кўмак мазкур ҳудудлардаги аҳолининг кундалик эҳтиёжларини қоплашга қаратилган эди. Энди эса америкаликлар минтақаларимиз тараққиёти учун инсонпарварлик ёрдамини йўллашга жазм қилмоқдалар. Улар минтақамизда тараққиёт ва барқарорлик сари интилишни қўллаб-қувватламоқда. Айниқса, минтақа давлатларининг Евроосиё транспорт коридорини яратиш, мамлакатлар ўртасида савдо-сотиқ соҳасидаги тўсиқларни бартараф этиш ҳамда Марказий Осиё эркин иқтисодий ҳудуди доирасида ягона бозор барпо этиш йўлидаги қатъий саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватламоқдалар.

Шунинг баробарида, америкаликлар Шўро тизимининг яна бир аянчли мероси -- Орол денгизи фожеаси

Ғулом МИРЗО,
халқаро шарҳловчи

ЧИРЧИҚ ХАБАРЛАРИ

ОҚ ЙЎЛ

Чирчиқ шаҳар Саноат лицейи битирувчиларига гувоҳномалар топширилди. Лицейни яхши ва аъло баҳоларга битирган талабаларга гувоҳномаларни қўшиб жамғарманинг "Фахрий ёрлиқлари" ва пул мукофотлари ҳам топширилди.

Чирчиқ шаҳар "Камолот" жамғармасининг бўлими вакиллари иштирокида ўтган бу тантаналарда бўлим раисининг муовини А.Азаматов қатнашиб, битирувчиларни қутлади ва совғаларни топширди.

ИШСИЗЛАР БЎЛМАЙДИ

Чирчиқ шаҳрида ҳозирги кунда 150 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилса, шулардан 60 мингдан ортиқроғи ёшлардир. Тўғрисини айтиш керак, ҳозирги кунда уларнинг ҳаммаси ҳам иш жойи билан тўлиқ таъминланган деб бўлмайди.

"Камолот" жамғармасининг Чирчиқ шаҳри бўлими ана шу ёшларни иш жойи билан таъминлаш борасида бир қатор ибратли ишларни амалга оширмоқда. Шаҳар "Меҳнат биржаси"да рўйхатдан ўтган 77 нафар ёшлар доимий ишга жойлаштирилди. Шаҳардаги "Камолот" жамғармаси ҳам бир қатор ёшларни иш билан таъминлашга астойдил ёрдам бермоқда. Жамғарма Чирчиқ атрофидаги тоғларда доривор ўсимликларни тўплаб дори ишлаб чиқарувчи ташкилотларга топшириш ишларини йўлга қўйиб юборди.

Жамғарманинг яна бир йўналиши аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилган. Маиший хизмат турларини ошириш бўйича ҳам қатор тадбирлар ишлаб чиқиб амалга оширилмоқда. Бу билан шаҳардаги ёшларни иш билан таъминлаш масаласи ҳал қилинмоқда. Жамғарманинг Савдо марказида кафе-бар ишлаб турибди. Ҳафтанинг маълум кунлари бу ерда шаҳар ёшларига ҳаваскорлик жамоалари иштирокида концерт дастурлари, кўнгилочар ўйинлар ўтказилиши ҳам режалаштирилмоқда.

ЖИНОЯТЧИЛИКНИНГ ОЛДИ ОЛИНМОҚДА

Шаҳарда жиноятчиликнинг олдини олиш борасида ҳам сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Шаҳар ички ишлар бошқармасининг ёшлар билан ишлаш бўлими орқали 146 нафар тарбияси оғир болалар рўйхатини тузиб чиқди. Улар билан олиб бориладиган ишлар дастури тузилди. Ана шу дастур асосида 146 бола жойлардаги жамоат марказлари раҳбарларига оталиққа бириктириб қўйилди.

Натижада ҳар бир боланинг ана шу оилавий шароити, турмуш даражаси, унинг қайси соҳага ёки ҳунарга қизиқиши аниқланиб, имкон қадар ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам бериш ишлари йўлга қўйилди. Натижалар ҳозирча ёмон бўлаётгани йўқ. Шаҳарда ёшлар томонидан содир этилаётган жиноятлар сони бирмунча камаймоқда.

Жўра МАҲМУДОВ

Ташқи ишлар вазирлари кенгаши

БИШКЕК. 23 июль /ЎзА махсус мухбири Фарҳод Арзиев хабар қилади/. Бугун Қирғизистон ташқи ишлар вазирлигида Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон ташқи ишлар вазирлари кенгашининг мажлиси бўлди.

Мажлисда Марказий Осиёда ядросиз ҳудудни вужудга келтириш ҳамда бу масалани БМТ Бош Ассамблеясининг 52 сессиясига олиб чиқиш имкониятлари, Афғонистон ва Тожикистондаги вазият бўйича фикрлар алмашилди.

Уч мамлакат ташқи ишлар вазирликлари консуллик хизматларининг маслаҳат кенгашини тузишга келишиб олинди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов сўзга чиқди.

«Бесқалъа» — мустақиллик меваси

Мамлакатимиз мустақиллигининг олти йиллиги арафасида Қорақалпоғистон маданий ҳаётида муҳим воқеа юз берди - Нукусда «Бесқалъа» деб номланган театр таъсис этилди. Янги театр драматург Айладур Утелиевнинг «Амир Темурнинг бир куни» номли асари билан дастлабки томошани бошлади.

ВЕЛО САЁҲАТ

Республика мустақиллигининг 6 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган "Ёшлар ўртасида соғломлаштириш ойлиги" тадбирлари дастурида Республика "Камолот" жамғармаси Андижон вилояти бўлимининг Ўзбекистон бўйлаб велосипедда саёҳат тадбири жамғарма бошқаруви томонидан маъқулланди.

Ҳаваскор велосаёҳатчи шифокор Маҳмуджон Қосимов 1997 йил 25 июль куни Андижондан йўлга чиқди. Деярли барча вилоятларда саёҳатда бўлиб, 1-сентябрда Тошкентга кириб келиши режалаштирилган. Саёҳат муддати 43 сутка, мақсади эса ёшларда миллий истиқлол туйғусини янада мустаҳкамлаш, она Ватанга садоқат руҳини шакллантириш, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини қарор топтиришда, ўз ҳиссасини қўшишдир.

АНҚАРА. «Миллият» газетасининг ёзишича, Туркия 2000 йилда ўз танкларини ишлаб чиқара бошлайди.

«1996 йилда Туркия билан Исроил ўртасида ҳарбий ҳамкорлик шартномаси имзоланган эди,- деб ёзади газета.- Унга мувофиқ, Туркия ўз танкларини ишлаб чиқаришда Исроилнинг «Меркава» деб номланган жанговар машинаси технологиясидан фойдаланади».

«Миллият»нинг таъкидлашича, мамлакат мудофаасининг танкка эҳтиёжи тўла қондирилгач, турк танклари хорижга ҳам сотила бошлайди.

* * *

АЛ-ҚУВАЙТ. Кувайт Қизил Яримой жамияти раҳбари Баржас ал-Баржаснинг маълум қилишича, Ироқ тажовузидан сўнг, мамлакат ҳудудида 5 миллиондан ортиқ мина қолиб кетган. Бу ҳол бугунгача 1700 кишининг ҳалок бўлиши ва мингга яқин одамнинг жароҳатланишига сабаб бўлган. Ачинарлиси шундаки, қурбонларнинг аксар қисмини болалар ташкил қилади.

Айни пайтда мамлакатда миналарни топиш ва зарарсизлантириш ишлари олиб борилмоқда.

* * *

ТАЙБЭЙ. Тайван «ер-ҳаво» туркумидаги янги ракета ишлаб чиқаришга киришди. Аслида, қурол-аслаҳа ишлаб чиқариш бу мамлакат учун янгилик эмас. 80-йилларда Тайван ҳарбий кемаларга қарши ишлатиладиган «Сюнфэн», «Самовий камон» ва «Самовий шамшир» ракеталарини ҳамда бир неча турдаги самолётларни ишлаб чиқарган эди.

Шундай бўлса-да, Тайбэйдаги ҳукмрон доиралар шунча ҳарбий техника устига яна АҚШдан кўплаб миқдорда «Ф-16» қирувчи самолётга ва «Пэтриот» русумли ракеталарга қарши ишлатиладиган қурилма ҳамда «Стингер» ракетаси харид қилишни режалаштирмоқда.

* * *

БОГОТА. Колумбия Миллий конгресси шу йил январь ойида ушбу мамлакат ҳукумати билан Россиянинг «Росвооружение» давлат компанияси ўртасида тузилган битимга қаршилик билдирди.

Мазкур шартномага кўра, Россия Колумбияга умумий баҳоси 42 миллион АҚШ долларига тенг бўлган 10та «Ми-17» русумли ҳарбий транспорт вертолётини етказиб бериши лозим.

«Туркистон» ва ЎзА мухбирлари тайёрлади

«Камолот» – мустақиллик фарзанди

Узоқни кўзлаган ёшлар

Президентимизнинг "Ўзбекистон Республикаси ёшларининг "Камолот" жамғармаси тўғрисида"ги Фармонига имзо чекканига ҳам бир йилдан ошди. Шу вақт ичида жамғарманинг бўлимларини тузилиб, улар анчагина салмоқли ишларни амалга ошириб улгуришди. Мухбиримиз жамғарманинг Самарқанд вилоят бўлими раиси ШОҲИН НАСРИДДИНОВ билан ана шулар ҳақида суҳбатлашди.

- Биринчи сентябрь яқинлашган сари, аввалambor ҳар бир юракда қарор топаётган ҳурлик, эркинлик ғурури жўш уради. Иккинчидан эса юртга фидойи, халқини севган кишида мен ана шу мустақил Ватан учун ўтган даврда нима иш қилдим, деган ҳис уйғонади.

Мустақиллик, лўнда қилиб айтганда кенг фаолият кўрсатишга имкон яратди. Хусусан, "Камолот" жамғармасининг турмуш соҳаларига, халқ хўжалиги жабҳаларига бу қадарлик кенг миқёсда сингиб кетишини тасаввур қилмасдим. Гап фаолият ҳажмида эмас, балки унинг турмушга нечоғлик яқинлиги ҳақида, дарвоқе, бу масаланинг учинчи томони. Бунда биз маҳаллий ва миллий хусусиятларни ҳисобга олишни, улардан ёшлар тарбияси йўлида фойдаланишни ўргандик.

Келинг, эътиборингизга айрим рақамларни ҳавола қилай. Шу йилнинг биринчи январида жамғармамиз қошида 1362 та жамоатчилик маркази мавжуд эди. Ҳозирги пайтда эса улар 1,5 мингтага яқинлашиб қолди. Қишлоқ ва шаҳарлардаги 180 та маҳаллада ана шундай маърифат, таълим-тарбия ўчоқлари фаолият кўрсатмоқда. Демократиянинг аҳолининг чуқур қатламларига кириб боришига улгурдик. Бу масаланинг ташкилий томони.

Шунақа, жамоатчилик марказлари ҳам борки, улар жуда тез-тез тадбир ўтказишади. Айтайлик, бир кун ёшларни ҳуқуқий билимини оширишга, иккинчи кун уларнинг оила билан муносабатларига бағишлаш, учинчи кун эса бўш соатларини ташкил этиш масалаларига бағишланади.

Тайлоқ ва Пастдарғом туман бўлимларидаги жамоатчилик марказлари қишлоқ ёшларининг энг севимли масканларига айланган. Деярли ҳар ҳафтада "Балли қизлар!", "Йигитлар баҳслашганда" танловлари ўтказилади. Қизиғи шундаки, бу тадбирларга ота-оналар ҳам қўшилишаяпти. Баъзан улар ҳайъатни бошқаришади. Шу боисдан айнан ана шу жойларда ёшлар ўртасида кўнгилсизликлар, ўғрилик, умуман қонунбузарлик ҳолатлари кескин камайиб кетди.

Тайлоқ, Иштихон, Пастдарғом ва Пахтачи туманларидаги ҳар битта қишлоқда ёшлар кучи билан атрофига дарахт ва гуллар экилган ҳовузлар қазилди. Ёнларида ихчам спорт майдончалари бунёд этилди. Кўнгилли ҳордиқ чиқариш, жисмоний чиниқиш иқтидорини намойиш этишнинг қулай усули эканлигини ёшларимиз англаб етмоқдалар. Шу сабабли уларнинг меҳнатлари фаолияти ҳам мақтовга арзигулик.

Шу ўринда бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман. Айримлар "ҳозирги ёшлар ундоқ, ҳозирги ёшлар бундоқ" деб таъналар қилишади. Эҳтимол, маълум бир тоифа учун мумкиндир бу гап, аммо ватанпарварлик туйғусини англаб етган ёшларимизнинг меҳнатга, касб эгаллашга, жамиятга наф келтиришга бўлган интилишдан кўз юмолмаймиз. Фикримни қуйидаги мисоллар билан исботламоқчиман.

Вилоят меҳнат ва бандлик бошқармаси билан ҳамкорликда меҳнат ярмаркаси ўтказдик. Дастлабки бу тадбирда 2 ярим минг йигит-қиз иштирок этди ва улар истаган масалалар бўйича ҳуқуқий маслаҳатлар олди. 142 киши қайта малака оширишга, касб ўрганишга, 85 киши бевосита иш ўринларига юборилди. Бундан ташқари вилоят марказида маҳаллий ҳунармандлар маҳсулотлари ярмаркасини уюштирдик. 360 нафар уста ўз маҳсулотлари билан иштирок этди. Ёшлар ноёб буюмларни томоша қилибгина қолмасдан, ўз ҳаётларини ана шундай хайрли ишга бағишлашга жазм қилдилар. Шу йилнинг ўзида 289 нафар ёшлар усталарга шогирдликка қабул қилиндилар. Ҳар битта туманда ота-оналар иштирокида ана шундай тадбир ўтказилди. Натижада халқ усталари 400 нафардан зиёд шогирдли, оқибатли кадрларга эга бўлдилар. Бу - "Устоз ва шогирд" дастуримиз ижросининг бир томони, холос. Иккинчи томони меҳнат жамоаларида фаолият кўрсатаётган ёшлар иқтидорини намойиш этиш ва уларни моддий-маънавий рағбатлантиришга қаратилган. Ўқув юртлари маъмурияти билан келишилган ҳолда, деярли ҳар ойда талабалар ўртасида "Ўткир зеҳнлилар", "Балли қизлар!", "Топқирлар ва чаққонлар" танловлари ўтказамиз. Айниқса, "Йилнинг энг яхши ижтимоий таъминотчиси" танлови жуда қизиқарли ўтди. Унинг якунловчи босқичи ҳақиқий байрамга айланиб кетди. Муҳими тармоқ раҳбарлари ўзлари учун ёшлар ўртасидан иқтидорли, фаросатли, зеҳнли, қобилиятли кадрларни танлаб олдилар. "Ҳамшира" танлови ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин.

Эҳтимол ишлар тиғиз бир жараёнда бундай тадбирларни тез-тез ўтказиш кимгадир ортиқчадек туюлар. Лекин улар пировардида ҳар бир меҳнат жамоасида ҳамжиҳатлик, жўшқинлик, ташаббускорлик каби фазилатларни қарор топтирмоқда. Қисқа давр ичида ёшлар ташаббуси ва меҳнати билан биргина Самарқанд шаҳрининг ўзида уч жойда боғ яратилди.

Мустақиллик берган яна бир инъом - ота-онанинг фарзанд тақдири учун масъулияти ошганлиги. Ҳадисларда айтилган "Отанг билан эмас, фарзандинг билан фахрлан" деган нақл ҳаётимизнинг шиорига айланаётир. Биз эса оиладаги айнан шу муносабатларни ривожлантириш тадбирларини белгилаганмиз. "Онамга совға", "Ўз касбининг устаси" танловлари, оилавий марофон мусобақалари ана шу мақсадга қаратилган. Соғломлаштириш ҳафталиклари минглаб ота-оналар ўз фарзандларини спорт майдончаларига бошлаб чиқдилар.

"Камолот" жамғармасининг фаолият кўлами ҳақида гап кетар экан, "Соғлом авлод учун", "Маънавият ва маърифат", "Нуроний", "Маҳалла", "Олтин мерос" жамғармалари, Ёзувчилар уюшмаси, Халқ таълими бошқармаси билан ҳамкорликни алоҳида таъкидлаш жоиз. Биз бу ташкилотлар билан қонуний шартномалар асосида ҳамкорлик ўрнатганмиз. Вилоят радиоси, "Зарафшон" рўзномаси, маҳаллий телевидениесида ёшлар учун махсус саҳифалар, кўрсатувлар ташкил этилган.

Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими билан биргаликда ёш ижодкорлар тўгараги ишлаб турибди. Айрим туманларда фидойи ҳомийлар ёрдамида уларнинг тўпламлари нашр этилди. Яқинда иқтидорли ёшларнинг Зоминда бўлиб ўтган республика ижодий семинари ҳам самарқандлик фаолларнинг меҳнати самарасидир.

Шу ўринда мустақилликнинг яна бир инъоми - чет эллар билан маданий, ижодий ҳамкорлик қилиш учун очиб берган имконияти ҳақида ҳам гапириб ўтиш мумкин. Ростини айтсам, ёшларимиз орзу қилган бундай муносабатлар уларни жаҳон саҳнасига олиб чиқаётир. Қувончлиси шундаки, иқтидорли йигит-қизларимиз халқаро ижодий танлов ва семинарларда бошқалардан кам эмас эканликларини намойиш қилмоқдалар. Жумладан, Самарқанддаги турк-лицейи ўқувчиси Хайрулло Ҳамидов Евроосиё фанлар олимпиадасида ғолибликни эгаллади. Куни кеча банк ходимларидан уч нафар ёш йигит-қиз Англияга тажриба алмашиш учун йўл олди. АҚШ ва Олмония ёшлар ташкилотлари билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида музокаралар олиб борилмоқда. Тиббиёт олийгоҳида эса "Юнеско" клубига асос солинди.

Ўз-ўзидан маълумки, кенг кўламдаги бундай ишларни амалга ошириш жамғарма ходимларидан юксак иқтидор, онглилик, ташаббускорлик талаб этади. Шу боис биз ўз кадрларимиз савиясини кўтариш, улар сафини жойлардаги зеҳнли ёшлар ҳисобига бойитиб бориш устида тинмай ишламоқдамиз. Деярли ҳар ойда жамғарма ходимлари методик ўқуви бўлади. Шуни таъкидлаш жоизки, туман, шаҳар ва вилоят бўлимларидаги раҳбар ходимларимизнинг барчаси олий маълумотли мутахассислардир. ТАСИС лойиҳаси асосида Смеда агентлиги ёрдамида II нафар, психологлар мактаби ёрдамида 10 нафар, бизнес мактаблари ёрдамида 17 нафар кадрлар малака оширишда бўлдилар.

Бир сўз билан айтганда, мустақилликнинг залворли оқими жамиятимиздаги етакчи кучлардан бири ҳисобланган "Камолот" жамғармаси фаоллари меҳнатини ҳам юзага чиқармоқда. Энг муҳими уларнинг юрт фаровонлиги, Ватан мустақиллиги йўлидаги шижоаткорона, фидокорона меҳнатларига кенг уфқлар очмоқда.

Суҳбатни Гули ЧЕҲРА ёзиб олди

БИЗ ҚУРБАҚА ЕМАЙМИЗ

ёки миллий ғурур, нафсоният, номус ва шарм-ҳаёни ким қандай тушуниши ҳақида

Ахлоқ мезонлари

Шарқда азалдан аёллар алоҳида эъзозланиб келинган. Аёл киши шаънига айтилган бир оғиз сўз учун пичоқлар қинидан чиққан, қонлар тўкилган. Қиз болага бир бора қадалган шармсиз нигоҳ учун андишасиз кўзлар ўйиб олинган, югурик қўллар чопилган.

Аёлга чексиз эҳтиром кўрсатиш хислати муқаддас ҳадисларимизда ҳам рағбатлантирилади. Шу боисдан, бизда қиз боланинг номуси оиланинггина эмас, бутун қариндош-уруғ, маҳалла-кўйнинг орияти ҳисобланади. Шунинг учун, биз эркаксиз ҳовли эшигида турган челакни сувга тўлдириб қўйишни, жамоат жойларида ва транспорт воситаларида хотин-қизларга жой ва йўл беришни ўз бурчимиз, деб биламиз. Ота-оналаримиз, мўйсафид оқсоқоллар ожизаларга ҳурмат тўғрисида кунба кун насиҳат қилавермайдилар ҳам. Бунинг ҳожати йўқ, аёлга эҳтиром, аёлга таъзим ҳар биримизнинг онгимизга она сути билан кирган, бундай хислатлар авлоддан авлодга руҳиятимиз, қонимиз орқали ўтаверади.

Энди, ўзларини юртимизга "маданият олиб келган" деб ҳисобловчи "ўта мадниятли"ларнинг ўз опа-сингилларига бўлган муносабатига эътибор берайлик.

"Собеседник" газетасининг 28-сонидаги "Желтая газета" деб номланувчи иловасида "Вкусная блондинка" из России возбуждает американцев" сарлавҳали мақола босилган.

Ўқиб, ёпирай! дея ёқа ушладим. Калима келтириб, ўғил-қизларимизга инсофу иймон тиладим. Мени газета саҳифасини тўлдириб турган Лена исмли қизнинг ўта беҳаё тарздаги расми ва мақола сарлавҳасидаёқ ана шу уятсизликдан ғурурланиш ҳисси борлиги даҳшатга солганди. Мақолага кўз югуртирар эканман, вужудимда дам ҳайрату ажабланиш, дам қаҳру ғазаб туғён урарди. Қаранг-ки, Ленанинг фамилиясини ёзишмапти. Бу нарса ўта сир сақланар эмиш. Ҳайрон бўламан. Унинг ҳаёсиз, совуқ турқини қариндош-уруғлару, ёру-биродарлари танимайдими? Хуфёна иш қилишда Лена туяқушчалик ҳам бўлмапти-да, деб ўйлайман ўзимча. Чунки, туяқуш бутун гавдасини яширишнинг иложини қилолмаса, тумшуғини қумга тиқиб қўя қолади. Ҳар ҳолда бети кўринмайди...

Мақолани ўқиётиб Ленадан бекорга хафа бўлаётганимни англаб қолдим. Муаллиф Сара Флиртнинг таъкидлашича, қаҳрамонининг аслида Россияда ҳам бозори чаққон экан. Аммо, таржимон қиз америкалик келишган йигит Пол билан кетишни афзал билибди. Ҳозир у телевидениенинг тунги беҳаё кўрсатувларида қатнашиб, америкалик эркакларнинг барчасини "лол" қолдираётган эмиш.

Хуллас, мақоланинг бутун мазмунини айтишга тил, ёзишга қалам чидамайди. Ленага номуснинг бозори чаққон мамлакат жуда ёқиб тушибди. Аммо муаллиф ундан норози. "Лена ўзининг россиялик эканлигини реклама қилувчи исми-шарифини, Лана Кохс деб ўзгартирибди".

Ё тавба! Ана дунёқарашу, мана маънавият! Наҳотки, иймонсизлик, ахлоқсизлик мамлакату халққа шуҳрату обрў келтирса?! Ахир, биз бундай эътиборнинг уйи куйсин, қизимиз ёки синглимизни шундай аҳволда кўргунча кўзимиз ситилсин, демаймизми?

Шу тобда хаёлимдан бир нарса ўтди. "Маданиятнинг қай даражадалиги аёлга бўлган муносабат билан белгиланади", - деган М.Горький ва "Қизларни ўзларига, ўзларининг қизлик ғурурига катта ҳурмат билан ёндошишга ўргатмоқ зарур", дея насиҳат қилган А. Макаренколар бу шарманда-ю шармисорликни кўрсалар қандай аҳволга тушишар эди?! Беихтиёр дилимда ачиниш, раҳм-шафқат туйғулари уйғонади. Миллий қадриятлари ва урф-одатларидан ажралиб қолган халқнинг келажаги қандоқ бўлишини энди аниқ тасаввур қила бошлайман.

Ажаб дунё экан. Ер юзида қанча миллату элат бўлса, ҳар бирининг ўзига хос урф-одат, анъанаси мавжуд. Бир халқ бошига кўтарган нарсани, иккинчи миллат бир пақирга олмайди. Чунончи, биз аёл номусини эл орияти ва нафсонияти даражасида ҳимоя қилсак, бошқалар аёлларнинг ишва-ю нозу карашмаларини кўз-кўз қилишдан фахрланадилар. Ё, алҳазар! Ишқилиб олло-таолло ёшларимизни ҳақ йўлдан адаштирмасин.

Иншолло, шундай бўлғай. Зотан, бизнинг тупроғимиз бошқа, зуваламиз бўлак. Ҳар қандай беҳаё, беъмани қилиқларни миллатимиз руҳиятига сингдиришга қанчалик уринилмасин, бефойда.

Хуллас, гап шундай. Баъзи халқлар қурбақани энг тансиқ таом деб биладилар. Биз эса ундан ижирғанамиз.

Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ

Айтганча

ҲОСИЛ МЎЛКУ, АММО...

Россия Қишлоқ хўжалик вазирининг айтишига қараганда бу йил ғалладан мўл ҳосил олиниши кутиляпти. Айниқса Саратов, Шимолий Кавказ вилоятларида буғдой бошоқлари ҳавас қилса арзигулик даражада етилибди. Сўнгги беш йил ичида Кубанда ҳам жуда рисоладагидек буғдой пишиб етилган. Лекин ҳосилни йиғиб-териб олиш масаласи бироз мушкулроқ кечмоқда. Сабаби ёнилғи ва эҳтиёт қисмларнинг йўқлиги, эскириб кетган ўрим техникаси ишга панд бермоқда. Бу йил ҳосилни кўнгилдагидек йиғиб олармиканмиз, деган савол кўндаланглигича турибди. Бироқ бошқа саволнинг жавоби тайин.

Англиядаги қутирган мол гўшти россияликлар дастурхонига зинҳор келиб тушмайди, деб уқтирган Ташқи ишлар вазирлигидаги амалдорларнинг хотиржамлигидан фарқли равишда Россия Қишлоқ хўжалиги вазири В. Хлистун "бундай яроқсиз гўшт мамлакатга аллақачон етиб келган", дея огоҳлантирмоқда. Ва эҳтимолки, ҳеч нарсадан бехабар истеъмолчилар уни еб ҳам улгуришган. Қолаверса, бундай нохуш ҳодиса бошқа қайтарилмайди, деб ҳеч ким кафолот бера олмаяпти. Боиси Россия божхонаси ҳамда бошқа назорат қилувчи ташкилотлар ҳам чет элдан келаётган гўштларнинг барини текширувдан ўтказиш имкониятига эга эмас.

МАФТУНКОР ДАЪВОГАР

Ирене Саес исмли мафтункор хоним яқин орада венесуэлаликларнинг ҳукумат раҳбари этиб тайинланиши мумкин. Илгари "Жаҳон гўзали" халқаро танловининг ғолиби бўлган 36 ёшли бу аёл 1998 йилда ўтказиладиган Президент сайловларига ўз номзодини қўйган. Яқиндагина бўлиб ўтган сўровлар натижасига кўра мамлакатнинг 45 фоиз аҳолиси у учун овоз беражагини билдирди.

Ҳозир Ирене Саес пойтахт муниципал маъмуриятига раҳбарлик қиляпти.

--Менда раҳбарлик ва ташкилотчилик тажрибаси етарли. Ишончим комилки, мамлакат Президенти вазифасини бинойидек уддалайман, - демоқда Ирене хоним.

Хорижий матбуот асосида НОЗИМА тайёрлади

МИЛЛИЙ ДАВЛАТЧИЛИГИМИЗДАГИ БУЮК ДАВР

(охири, боши ўтган сонда)

2. Амир Темур ва миллий тарих

Жаҳон тарихида ҳарбий санъат даҳолари ҳатто буюк саркардаларга нисбатан ҳам кам учрайди. Тарихчилар Ю.Цезарь, А.Македонский, Чингизхон, Наполеон каби буюк ҳарбий даҳолар сафига ҳақли равишда Амир Темурни киритадилар. Лекин Амир Темур фақатгина буюк саркарда эмас эди.

Петр 1, Бисмарк, Ф.Рузвельт, Аденауэр, де Голь каби йирик давлат арбоблари ўз давлатларининг жуда қалтис, оғир даврида ҳокимият тепасига келганлар, ўз мамлакатларини ҳалокатдан асраб, юксак тараққиётга олиб чиққанлар. Улар орасида Амир Темур нафақат Ўрта Осиё халқини тарих саҳнасига олиб чиқди, балки жаҳон тарихига ҳам сезиларли турткi бера олди. Амир Темур зарур пайтда ва зарур жойда жаҳон сиёсий тарихи саҳнасига чиқди, ўз халқининг тарихий миссиясини ифодалай олди.

Жаҳон тарихида буюк саркардалар ва давлат арбоблари билан бирга буюк ислоҳотчилар ҳам ўрин қолдирган. Ҳаммурапи, Солон каби ислоҳотчилар мислсиз кенг сиёсий ислоҳотлар ўтказганлар. Амир Темур улар орасида ҳам ўзининг "Тузуклари" билан алоҳида ўрин тутади.

Демак, Амир Темур даҳоси "саркарда-давлат арбоби-ислоҳотчи" тарзида намоён бўлди. Шу маънода Амир Темур инсоният тарихидаги энг буюк шахслардан бири эканлиги сўзсиз. Австриялик адиб Стефан Цвейг инсоният ўз юлдузли соатларига эга эканлиги, бу соатлар ёрқин юлдузлар билан ифодаланишини айтиб кетган эди. Амир Темурнинг даҳолигини халқаро ҳамжамият англаб етган ва шунинг учун ҳам халқаро миқёсда А.Темур юбилейини 1996 йилда кенг нишонлаган эди.

Амир Темур давлатни бошқаришда унинг асосий заминини мустаҳкамлашга эътибор берган. Бунда Амир Темур ўз давлатининг тузилмасини қатъий тартибда, мунтазам қоидалар асосида бирлаштирди.

Амир Темур улкан давлатни бошқаришда подшодан то оддий хизматчигача, юқоридан қуйи барча идоралар, давлат хизматларининг ягона тузилмасини яратишга эришган. Тарихий манбаларда айтилишича, давлат муассасаларида катта-кичик мансабдорлар хизмат қилишган ва уларнинг вазифалари қатъий тарзда белгилаб қўйилган.

Амир Темур адолат ва инсоф билан иш тутиб, халқни ҳам ўзидан рози бўлишга ҳаракат қилди. Амир Темур ҳукумати янги ер очган ва ташландиқ ерларни обод қилган зироатчиларга алоҳида имтиёзлар берган. "Раиятдан хирож олишда, -- деб айтади у -- уларни оғир аҳволга солишдан сақлаш зарур, чунки раиятни хонавайрон қилиш хазинанинг ғариблашишига олиб келади. Хазинанинг ғариб бўлиб қолиши эса сипоҳининг тарқалиб кетишига сабаб бўлади. Сипоҳнинг тарқалиб кетиши эса ўз навбатида салтанатнинг кучсизланишига олиб келади".

Амир Темур улкан давлати самарали фаолиятининг бир неча омилларини санаб ўтиш зарур. Аввало, жуда йирик қўшинга эга бўлганлиги ва кўплаб юришлар қилишига қарамай, Амир Темур давлат аппаратини ҳам ҳарбий соҳага эмас, кўпроқ фуқаролик ҳаётига жалб этган.

Амир Темур давлат бошқарувининг самарадорлигини белгиловчи иккинчи омил-давлат сиёсатининг кенг ижтимоий асосга қўйилганлигидир. Амир Темур салтанатни бошқаришда кенгаш, машварат ва маслаҳатга алоҳида эътибор берган. Кенгаш бу яқин ишончли одамлар билан муҳим давлат ишлари юзасидан қилинадиган маслаҳат, йиғилиш; машварат -- эса машойих, уламо, фузало, вузаро, умаро ва бошқа аркони давлатни тўплаб қилинадиган йиғилиш. Муҳим давлат ишлари, давлат аҳамиятига молик масалалар қурултойда ҳал қилинарди.

Юқорида айтиб ўтилган сиёсий институтлардан ташқари Амир Темур давлат бошқаруви амалиётига ижтимоий тоифаларга таяниш қоидасини киритган. Амир Темур ўз тузукларида давлат асосини қуйидаги ўн икки ижтимоий тоифа ташкил этади деб ҳисоблаган:

1. Сайийидлар, уламо, машойиҳ, фозил кишилар;
2. ишбилармон, донишманд одамлар;
3. художўй, таркидунё қилган кишилар;
4. нўёнлар, амирлар, мингбошилар, яъни ҳарбий кишилар;
5. сипоҳ ва раият (қўшин ва халқ);
6. махсус ишончли кишилар;
7. вазирлар, саркотиблар;
8. ҳокимлар, табиблар, мунажжимлар, муҳандислар;
9. тафсир ва ҳадис олимлари;
10. аҳли ҳунар ва санъатчилар;
11. сўфийлар;
12. савдогар ва сайёҳлар.

Амир Темур давлатчилигидаги яна бир жиҳати -- ҳокимият тармоқларининг самарали фаолиятидир. Ҳокимиятнинг умумий кўриниши Амир Темур даврида унча мураккаб бўлмаган, лекин оқилона ташкил этилган.

Амир Темур нафақат XIV асрда жаҳонга даҳшат солган энг мукаммал армиянинг ташкилотчиси ва саркардаси эди, балки у марказлашган маърифатли монархия тузган арбоб, ўз давлатининг илғор сиёсий институтларини жорий этган ислоҳотчи ҳам эди. Шу жиҳатдан унинг серқирра фаолияти қатъий қоидаларга асосланганлиги табиий ҳолдир.

Тарихда мавжуд бўлган йирик марказлашган давлатлар, империялар моҳиятига кўра турлича бўлган. Айтайлик, Александр Македонский империяси эллин-юнон маданияти асосига, Рим империяси кучқудрат тимсоли бўлган қўшин тартиб-интизомига, Чингизхон империяси уруғ-аймоқчилик асосидаги бошқарув тизимига, Наполеон империяси ҳарбий техникага, чор Россияси империяси -- миллий истибдодга, собиқ "қизил империя" -- СССР давлати эса коммунистик мафкурага асосланган эди.

Шарқий қирғоқ

Фикримизча, Соҳибқирон Темурнинг буюк салтанати айтиб ўтилган империялардан фарқли равишда ягона омилга эмас, мустаҳкам асосга эга эди.

Биринчидан, Амир Темур салтанати турк миллатининг жанговар, яратувчан, энди камол топиб келаётган маданиятига таянди. Амир Темур эса саркарда, давлат арбоби ва ислоҳотчи-қонунчи сифатида бу жараён учун барча заминларни яратди. Можор тарихчиси Г.Вамбери бу ҳақда шундай ёзган эди: "Темурнинг Ўрта Осиё тарихидаги алоҳида ўрнини шундан ҳам билса бўладики, у ўз ҳокимлиги билан янги сулолани ва балким кўпроқ турк маданияти деб аталиши мумкин бўлган Ўрта Осиё маданиятининг янги даврини бошлаб берди". Шунга яқин фикрни буюк араб тарихчиси ва социологи Ибн Холдун ҳам билдирган эди. Маълумки, Ибн Холдун мўътадил иқлимли мамлакатларда яшовчи аҳолига, айниқса, шаҳар аҳолисига қараганда катта ҳудудлар бўйлаб кўчиб юрадиган ва янги территорияларни ўзлаштириб, унга маданият олиб келадиган халқларни тарихнинг фаол кучи деб ҳисоблаган. Баъзи тарихий манбалар гувоҳлик беришича, Ибн Холдун Амир Темур билан учрашган ва у билан суҳбатда бўлган. Назаримизда, Ибн Холдун Амир Темур фаолиятида ўз назариясининг исботини кўрган бўлса керак. Ўз ўрнида шуни ҳам айтиб қўйиш керакки, Ибн Холдуннинг фикрларини давом эттириб, немис файласуфи Гегель ўзининг "Тарих фалсафаси" китобида ҳар бир халқнинг тарих саҳнига чиқадиган вақти ва миссияси бўлади деган фикрни билдирган эди. Лекин шуниси аниқки, бу миссия у ёки бу халқнинг яратувчанлик салоҳиятига, янги маданият барпо эта билишига боғлиқ.

Иккинчидан. Амир Темур салтанатини бошқаришда қатъий қоидаларга амал қилди. Бу қоидалар Амир Темурдан олдинги турк ва жаҳон тажрибасига асосланган бўлсада, соҳибқирон уларни янада бойитди.

Қонунийлик қоидаси. Амир Темур оддий одамларнинг жойлардаги ҳокимлар томонидан эзилаётганлигини ва бу каби адолатсизликни бартараф этишга, шариат ва қонунларга мувофиқ чора-тадбирлар кўришга биринчи даражали эътибор берган. Амир Темур давлат томонидан куч ишлатиш масаласига ҳам жиддий ёндашган. Жумладан, у давлат ишларининг тўққиз улуши кенгаш, тадбир ва маслаҳат билан, қолган бир улуши эса куч ишлатиб бажарилиши мумкинлигини таъкидлайди.

Мамлакат хавфсизлиги қоидаси. Амир Темур ўзининг буюк давлати ҳудудларида хавфсизликка катта эътибор берганлигини яхши биламиз. Бу аҳолининг яратувчанлик фаолиятини таъминлаш учун зарур эди. Амир Темурнинг махсус фармонларига биноан аҳолини ва экинзорларни қўриқлаш учун қурчилар тайинланганлиги фикримизга далил бўла олади.

Таянч мафкура қоидаси. Амир Темур улкан давлатни қўрқувда эмас, ишонч билан мустаҳкамлаган. Давлат арбоби сифатида у мафкуранинг кучини тўғри баҳолай олган. Шу ўринда у давлатнинг таянч мафкурасига эҳтиёж сезган. Албатта, Ўрта асрлар шароитида таянч мафкура ролини Ислом дини ўйнаган. Лекин Амир Темур ислом динидан ниқоб сифатида фойдаланмасдан (афсуски, исломни сохталаштириш ҳозирда ҳам учрайди), балки кофир ва залолатдаги юртларни ва халқларни ҳақ йўлга, тараққиёт сари бошлаш учун ғоявий далил ҳисоблаган. Шунинг учун у барча фатҳ этилган ва этилмаган мамлакатлардаги дин пешволарига, авлиёларга ҳурмат-эҳтиром бажо келтирган.

Рағбатлантириш қоидаси. Амир Темур барча соҳаларда -- қўшин тутишдан тортиб то санъат соҳасигача жонкуяр, ҳалол ва меҳнаткаш кимсаларни рағбатлантириш, ҳақ тўлаш, қўллаб-қувватлашни жорий этган. Бу эса баъзи мутахассислар таъкидлаганидек, Ўрта асрларда Шарқ мамлакатларида оддий меҳнаткаш халқ алоҳида шахслар фаолиятининг қуруқ воситасига айлантирилганлигига эмас, балки оммавий яратувчанлик фаолиятига жалб этилганлигига далил бўлувчи ҳолатдир.

Халқ фаровонлиги ва ижтимоий муҳофаза қоидаси. Амир Темур ўз давлатида оммавий бунёдкорлик фаолиятини йўлга қўйган. Зоҳидлик, боқимандалик каби ҳолатларга кескин зарба берилган. Амир Темурнинг махсус фармони билан ҳар мамлакатнинг гадоларига вазифа юклаб, иш берилган. Шу йўл билан унинг даврида гадолик статуси йўқотилган. Йўловчиларнинг молларини ғафлат босиб, ўғирлатиб қўймасликлари учун махсус йўл соқчиларига вазифа юклатилган. Ҳар бир катта-кичик шаҳар ва қишлоқда масжид, мадраса бино этилганлиги, фақиру мискинлар учун шифохоналар барпо этилганлиги ва уларда малакали табиблар тайинланганлигининг ўзи халқнинг фаровон турмушидан далолат беради.

"Менинг мақсадим -- деб ёзган эди Амир Темур, -- мамлакатда адолат ўрнатиш, тартиб ва тинчликни мустаҳкамлаш, фуқаронинг турмушини яхшилаш, юртимизда қурилишни кучайтириш, давлатимизни ривожлантиришдир".

Амир Темур даврида ободончиликка алоҳида эътибор берилганлигини яна бир бор таъкидламоқчимиз. Хароб бўлиб ётган ерларни обод қилиш махсус давлат органларига топширилган, ерни обод қилишга қурби етган деҳқонларга эса ҳар томонлама ёрдам уюштирилган. Сармоясидан ажраган савдогарлар, ускунлари йўқ ҳунармандлар ҳам ёрдамдан четда қолмаган.

Жамоатчилик фикри асосида сиёсат юритиш. Давлат мафкурасини ва унинг амал қилиш услубиятини яратишда Соҳибқирон ҳадислар ва шариат билан бир пайтда XIV асрда Мовароуннаҳрда кучли илдиз отган сўфизм ақидаси, Нақшбандийлик тариқати йўл-йўриқларига таянди. А.Темур ўзининг улуғ пирлари Сайид Амир Кулол, Мир Сайид Барака, Шайх Зайниддин Абу Бакр Тойободий маслаҳат ва кўрсатмаларини забт этилган эл-улуслар ва Мовароуннаҳр аҳли шуурига сингдиришга интилди.

Улуғ Соҳибқирон А.Темур ўзининг салкам 40 йиллик хонлик даврида ва ундан кейин ҳокимлар, шоҳлар мартабаларида турли мамлакатларда давлат ва раият бошқарган 70 га яқин авлодлари замонида сиёсат юритиш, эл-улус, юрт тақдирига ўзгартириш киритиш, муҳим воқеаларга муносабат билдиришда кенг жамоатчилик фикрига таяниб, ундан куч олиб, эл-улус рози-ризолигига эришиб тадбир кўрганликларига ишонч ҳосил қиламиз.

Адолат қоидаси. Марказий Осиё давлатчилиги тарихида адолат қоидаси доимо юксак мавқега эга бўлган.

Биринчидан, адолатли шоҳ -- асрлар давомида Марказий Осиёнинг Фаробийдан тортиб то Аҳмад Донишгача, Юсуф Хос Ҳожибдан тортиб Беҳбудийгача бўлган барча мутафаккир алломаларнинг ижтимоий орзуси (идеали) бўлиб келган.

Иккинчидан, адолат -- исломий тушунча. Қуръони Каримда унга юксак ўрин берилган. Ҳадиси шарифда ва бошқа диний китобларда адолат ҳақиқат тимсоли сифатида баҳоланган. Ўзини ислом динининг ҳимоячиси деб билган Амир Темур шунинг учун ҳам адолат қоидасини ўз хатти-ҳаракатлари учун дастуруламал қилиб олган эди.

Учинчидан, адолат озодлик тимсоли деб ҳисобланган. Аввало, Туркистоннинг мўғуллар асоратидан озод қилиниши тарихий ҳақиқат тантанаси эди ва бу қоидага Соҳибқирон умрининг охиригача содиқ қолган.

Фикримизни тасдиқлаш учун Амир Темурнинг адолат тўғрисидаги қуйидаги ибора ва ҳикматли сўзларини келтириб ўтиш кифоя:

"Раятдан қайси бирининг халққа жабр-зулм етказганини эшитсам, уларга нисбатан дарҳол адолату инсоф юзасидан чора кўрдим".

"Очиқ юзлилик, раҳм-шафқат билан халқни ўзимга ром қилдим. Адолат билан иш юритиб, жабр-зулмдан узоқроқ бўлишга интилдим".

"Султон ҳар нарсадан адолатпеша бўлса, қошида инсофли, адолатли вазифалар сақласин, токи подшоҳ, зулм қилгудек бўлса, одил вазир унинг чорасини топсин. Агарда вазир золим бўлса, кўп вақт ўтмай салтанат уйи қулайди".

Абдуғани ХОЛБЕКОВ, фалсафа фанлари номзоди

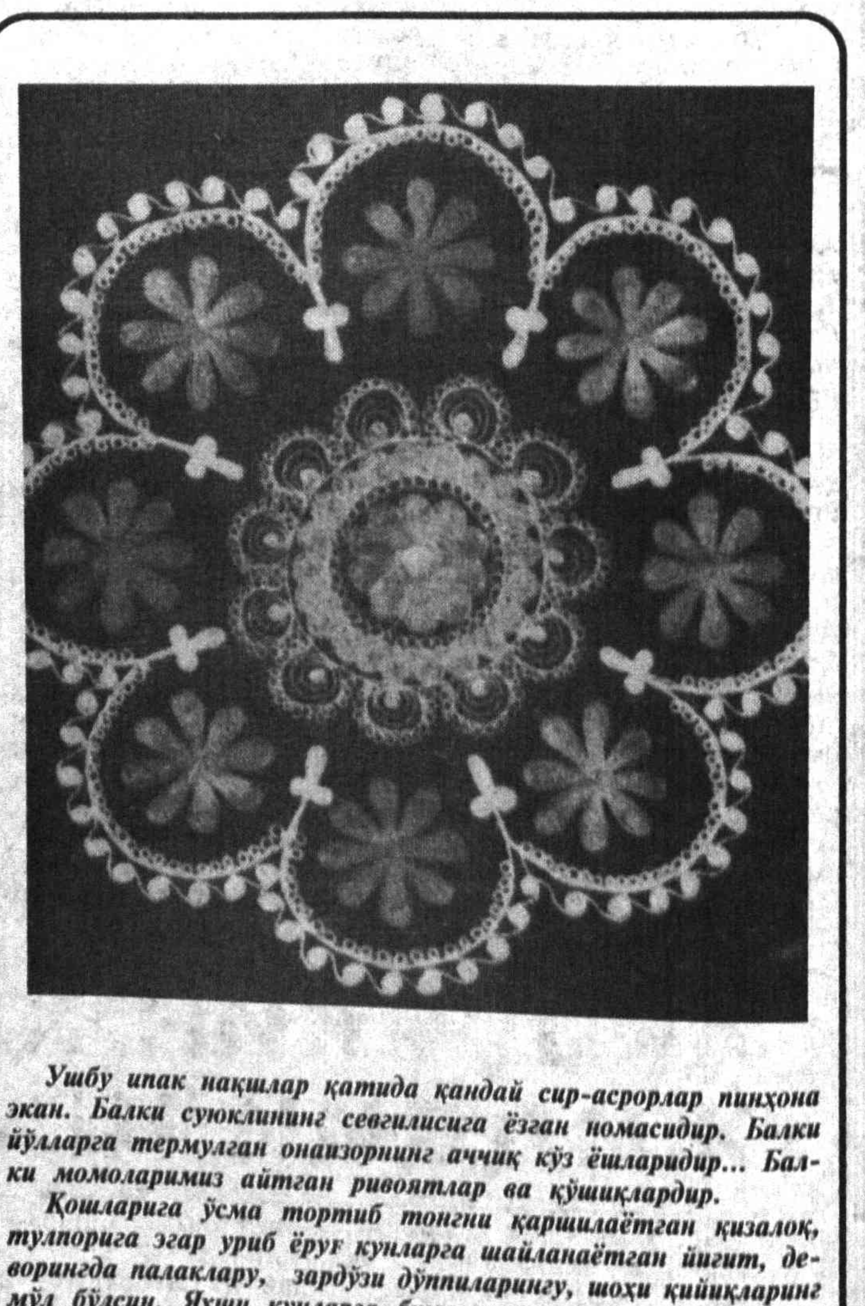

Ушбу ипак нақшлар қатида қандай сир-асрорлар пинҳона экан. Балки суюклисининг севгилисига ёзган номасидир. Балки йиллардан термулган онаизорнинг аччиқ кўз ёшларидир... Балки момоларимиз айтган ривоятлар ва қўшиқлардир. Қошларига ўсма тортиб тонгни кутишган қизалоқ, тулпорига эгар уриб ёруғ кунларга шайланаётган йигит, деворларида палаклар, зардўзи дўппиларинг, шоҳи қийиқларинг мўл бўлсин. Яхши кунларга буюрсин, илоҳим...

ДУШАНБА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».
***
8.30 «Жаҳон киноси юлдузлари».
8.50 «Дунё — болалар нигоҳида». Халқаро кўриктанлов.
9.30 «Кетмас давлат берсин».
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун фильм. «Бемсинниг ёшлиги».
11.10 «Илм ўзликни билмакдир». Маърифий кўрсатув.
11.40 Ўзбекистон телерадиокомпанияси дуторчилар ансамблининг концерти.
12.05 «Ғазалхон ёшлигим».
12.30 «Гугуртга кетиб». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05—14.55 Мерос. «Кубро». Бадиий-публицистик кўрсатув.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қойилмақом Гоша». Мультфильм.
18.15 «Умид учқунлари».
18.35 «Фан фидойиси». Олим Раҳмонбек Раҳимбеков хотирасига.
19.05 «Ҳуқуқ сабоқлари».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Умрбоқий тароналар».
21.35 «Сиёсат оламида».
22.05 Ойнаи жаҳонда биринчи марта Э. Воҳидов. «Иккинчи тумор». Огаҳий номидаги Хоразм вилоят драма театрининг спектакли.
23.50 Эълонлар.
23.55 «Ахборот».
00.20 «Олам ва одам».
00.45—00.50 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Сув ости дунёси».
19.20 «Спорт қитъаси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Фолти минораси» меҳмонхонаси». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 Кинонигоҳ.
22.00 Кундалик.
22.10 «Бебаҳо лаҳзалар».
22.20 «Спорт қитъаси».
23.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
24.00—00.10 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
20.30 «Кругозор». Тележурнал.
*
21.30 «Қанизак Изаура». Телесериал. (Сўнгги серия).
22.30 Эълонлар.
22.35 «Нафосат оламида». Телефильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.35 «Умид».
20.05 «Жаҳон».
20.25 «Авторейд».
20.35 «Фариштам».
21.00 «Ракурс».
21.30 «Спорт-тайм».
22.00 Эълонлар.
22.05 «Кинематограф». «Тунги талваса». Телесериал.
22.55 «Гўзаллик ва мангулик ҳақида».
23.15 «Шарқ тароналари». Самарқанд халқаро мусиқа фестивали олдидан. 1-кўрсатув.
23.35—23.45 «Хайрли тун!».

РЖТ

5.00 «Ҳайрли тонг!»
* * *
17.20 «Тиғиз пайт». 19.05 «Душанба куни Познер билан «Биз» дастури. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

СЕШАНБА, 29

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
***
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Олам ва одам».
9.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Сурхон тонги».
9.20 Биржа ва банк хабарлари.
9.35 «Умрбоқий тароналар».
9.50 «Ғаройиб орол». Мультфильм.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Бозор ҳақида ўйлар».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент—97» Она тили.
11.00 Инглиз тили.
11.30 «Качал полвон». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
12.20 «Қонун ва биз».
12.55 «Сирли шарча». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05—15.50 Э. Воҳидов. «Иккинчи тумор». Огаҳий номидаги Хоразм вилоят драма театрининг спектакли.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Она сайёра». Кинокўрсатув.
18.40 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.00 «Тарихингдур бир жаҳон». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Европа таассуротлари».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 Эстрада тароналари.
21.50 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига «Юртим мўъжизалари».
22.10 «Ором онлари». Дам олиш дастури. Қибрай тумани меҳнаткашлари ҳузурида.
22.50 «Ўзбекистон ва жаҳон»
23.10 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ассалом алайкум, азизларим».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Япония ҳақида ҳикоялар.
00.25—00.30 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Палитра».
18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»
19.10 «Нафис мажлислар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Фолти минораси» меҳмонхонаси». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.05 «Кинонигоҳ».
22.40 Кундалик...
22.50 «Акс»
23.10 «Авлодларимиз».
23.25 «Спорт қитъаси»
23.55 «ТВ плюс...»
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
20.30 «Аждаҳо ва куёш», «Масленкалик бузоқча». Мультфильмлар.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Севгилим учун учта лимон». Бадиий фильм.
22.40 «Нилуфар гуллаганда». Телефильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 «Сен ҳақингда ва сен учун» Ахборот-дам олиш дастури.
20.15 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.30 Долзарб репортаж.
21.00 «Уйингоҳ».
21.30 «Америкага назар».
22.00 Эълонлар.
22.05 «Кинематограф». «Тунги талваса». Телесериал.
22.55 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ўзбекистон — бешинчи довон».
23.55—00.05 «Хайрли тун!».

РЖТ

5.00 «Ҳайрли тонг!».
* * *
18.10 «Тиғиз пайт». 19.05 «Мавзу». 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ЧОРШАНБА, 30

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
***
8.25 Эстрада тароналари.
8.55 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Юртим мўъжизалари».
9.15 «Соғлом авлод учун».
9.30 «Япония ҳақида ҳикоялар».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент—97». Физика.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.
11.30 «Бокира туйғулар».
11.50 «Совун ўғрилари». Бадиий фильм.
13.15 «Инсон ва замин». Тележурнал.
13.40 «Бармоқлар сеҳри».
14.00 Янгиликлар.
14.05—14.45 «Ором онлари». Дам олиш дастури. Қибрай тумани меҳнаткашлари ҳузурида.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қўшиғим, жон қўшиғим».
18.40 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...»
18.45 «Юрагимни ейиб яшайман». Телеочерк.
19.05 Сиёсий партиялар ва ҳаракатлар: «Маслак ва мақсад».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Автоолам».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Миллий мусиқий қадриятлар». Савти Фаттоҳхон.
21.50 Бухоро—2500. «Бухорои Шариф».
22.10 «Вазият».
22.25 ЎзТВ хазинасидан. Ў. Хошимов. «Инсон садоқати». Телеспектакль. 1-қисм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Камолиддин Беҳзод номидаги Давлат мукофотига номзодлар. «Тасвирга кўчган кўнгил».
00.20—00.25 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Классик куйлар кечаси».
18.55 «Услуб».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Фолти минораси» меҳмонхонаси». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.05 «Кинонигоҳ».
22.40 Кундалик.
22.50 «Спорт қитъаси».
23.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
20.30 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.
*
21.30 «Ўғрилик». Бадиий фильми. 1-серия.
22.40 Эълонлар.
22.45 «Ўзбекистон ботаника боғи». Телефильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Ирендэк».
20.00 «Спорт-лото».
20.10 «Дунё ва болалар».
20.35 «Нафосат гулшани».
21.05 «Таклифлар ва ташрифлар».
21.30 «Автосалтанат».
21.40 «Парвоз».
22.05 Эълонлар.
22.10 «Кинематограф». «Тунги талваса». Телесериал.
23.00 «Шарқ тароналари». Самарқанд халқаро мусиқа фестивали олдидан. 2-кўрсатув.
23.20 «Қалдирғоч». Қисқа метражли бадиий фильм.
24.00—00.10 «Хайрли тун!».

РЖТ

5.00 «Ҳайрли тонг!».
* * *
18.00 «Тиғиз пайт». 19.05 «Эслашлари учун». Сергей Лукьянов. Кўрсатувни Л. Филатов олиб боради. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.20 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ПАЙШАНБА, 31

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
8.55 «Миллий мусиқий қадриятлар». Савти Фаттоҳхон.
9.25 «Эл тинчлиги йўлида».
9.45 «Истак бору, имконият-чи?»
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Чемпион билан учрашув». Чавандоз Даврон Рўзимуҳамедов.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент—97». Математика.
11.00 «Алифбо сабоқлари».
11.30 «Нотаниш дил суҳбати».
«Ёшлик студияси намойиш этади:
11.45 «Идрок».
11.55 «Орзулар қанотида».
12.15 «Истеъдод».
***
12.35 «Бола дунёни тебратар». Мактабгача тарбия масалалари.

13.05 «Сайқал» Тележурнал.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.40 «Кўк серек». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Чамандаги гуллармиз».
18.30 «Авлод».
18.55 Ўзбекистон Республикаси

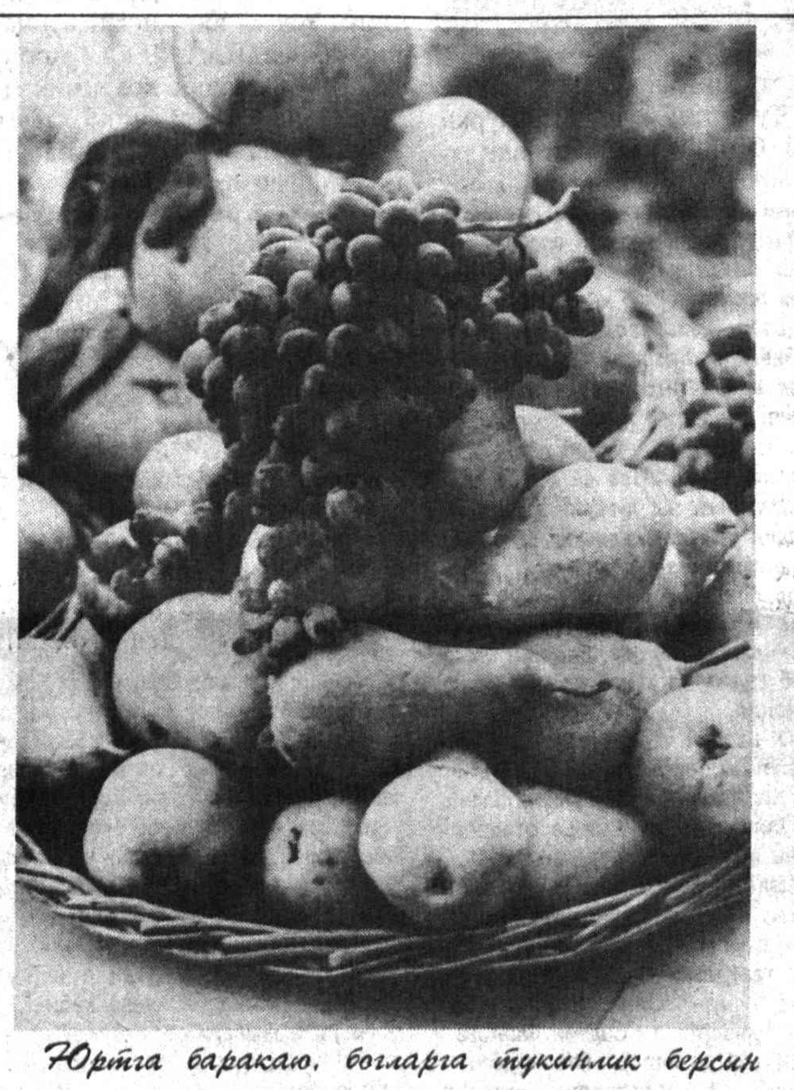
Юртга баракаю, боғларга тукинлик берсин

мустақиллигининг 6 йиллигига. «Озод ва обод юрт».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Инсон манфаатлари йили».
21.20 «Ўзбекистон — Ватаним маним!». Қўшиқ байрами.
21.50 «Донишнома». Бадиий-публицистик кўрсатув.
22.10 «Таҳлил».
22.25 ЎзТВ хазинасидан. Ў. Хошимов. «Инсон садоқати». Телеспектакль. 2-қисм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Манзилимиз — Регистон». Адабий кўрсатув.
00.20 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультипанорама».
9.25 «Турфа олам».
9.45 «Туҳфа».
9.55 «Бу мунис лаҳзалар».
10.20 «Жараён».
10.30 «Даллас». Телесериал.
11.20 «Миллионлар ўйини».
11.50 «Тақвим».
12.00 «Видео-О».
13.40—14.40 Болаларнинг ёзги таътил кунларида.
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Кўзмунчоқ».
18.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт қўшиқ».
19.00 «Билиб куйган яхши».
19.10 «Қатрада қуёш».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дубляж».
20.10 «Мутойиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Одобнома».
21.25 «Муножот». Мумтоз наволар.
21.35 Эълонлар.
21.45 «Кино жавонидан».
23.50—24.00 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.
*
20.30 «Биз қандай дам оляпмиз?» Тошкентдаги «Шарқ гули» корхонаси мисолида.
*
21.30 «Ўғрилик». Бадиий фильм. 2-серия.
22.40 Эълонлар.
22.45 «Заргар». Телефильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

ДИҚҚАТ ТАНЛОВ !

"ЁШЛАР ҲУҚУҚИ - ЮКСАЛИШ ТАЯНЧИ"

Мамлакатимиз ҳудудида кечаётган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришларда ёш авлоднинг ўрни беқиёсдир. Ёшлар ҳуқуқини ҳимоялаш, маънавий камолотини юксалтириш, ҳуқуқий маданиятини такомиллаштириш давр талабига айланиб бормоқда.

Юртбошимизнинг "Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида"ги фармонида аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бири эканлиги таъкидланган.

Ўзбекистон Республикаси ёшларининг "Камолот" жамғармаси ва "Туркистон" газетаси таҳририяти ҳамкорликда "Ёшлар ҳуқуқи - юксалиш таянчи" мавзусида танлов эълон қилмоқда.

Танлов шартлари: тақдим этилаётган материаллар сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий соҳалардаги ёшлар фаолиятини ҳуқуқий ҳимоялашга бағишланган бўлиши лозим;

Мақолалар машинкада икки оралиқда, 3 бетдан ошмаслиги керак. (Агар мақоланинг бадиий, мантиқий савияси юксак бўлса 4-5 беттача қабул қилинади).

Танловда иштирок этишни истаган барча фуқаролар қатнашиши мумкин.

Энг сара мақолалар газета саҳифасида ёритилади ва шу асосда ғолиб аниқланади.

Танлов 1997 йил 7 июлдан бошланиб 1997 йил 8 декабргача давом этади.

Ғолибларни қуйидаги мукофотлар кутади:
1-ўрин - 5000 (беш минг) сўм;
2-ўрин - 3000 (уч минг) сўм;
3-ўрин - 2000 (икки минг) сўм.

Манзилимиз: Тошкент-83, Матбуотчилар кўчаси, 32. "Туркистон" газетаси, "Ёшлар ҳуқуқи - юксалиш таянчи" танловига.

Омад ёр бўлсин !

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Айчурэк».
20.20 «02» тўлқинида.
20.35 «Компьютер ревю».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Эльдорадо». Телесериал.
21.25 «Интерспорт».
21.35 «Голливуднинг ажабтовур ўйинлари». Сериал.
22.05 «Европа манзаралари». Швейцариянинг миллий байрами — Конфедерация кунига.
22.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.55 «Сени излайман». Қисқа метражли бадиий фильм.
23.35—23.45 «Хайрли тун!».

РЖТ

5.00 «Ҳайрли тонг!».
* * *
18.10 «Тиғиз пайт». 18.35 «Джентльмен-шоу». 19.05 «Менинг оилам». 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ЖУМА, 1

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Ўзбекистон — Ватаним маним!». Қўшиқ байрами.
8.55 «Юзма-юз».
9.15 «Манзилимиз — Регистон». Адабий кўрсатув.
9.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Шоҳсанам».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қишлоқ стадионларида».
10.25 «Ислоҳот одимлари».
10.35 Болалар учун фильм. «Соҳибжамол Ойсулув ҳақида ривоят».
11.45 «Қалб кўзгуси».
12.05 «Кувноқ ёз».
12.25 «Буланка» меҳмонхонаси». Бадиий фильм.
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Наташа учун эртак». Мультфильм.
18.20 «Фарзанд — умид юлдузи».
18.40 «Битик». Адабий кўрсатув.
19.00 «Излаган имкон топади».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Шеър ва шуур».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 «Умрбоқий тароналар».
21.45 «Маърифатнома».
22.15 Хива—2500. «Меҳр макони».
22.35 «Бир жуфт қўшиқ».
22.45 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Юртим мўъжизалари».
23.05 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
00.10 Эълонлар.
00.15 «Ахборот».
00.40 — 00.45 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Кўзмунчоқ».
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.30 «Бир жуфт қўшиқ».
9.40 «Билиб куйган яхши».
9.50 «Қатрада қуёш».
10.05 «Дубляж».
10.20 «Мутойиба».
10.35 «Одобнома».
11.10 «Муножот». Мумтоз наволар.
11.10—13.15 «Кино жавонидан».
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.40 «XXI аср авлодлари».
19.00 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
19.05 «Спорт қитъаси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Эртага — шанба».
20.05 «Бу қизиқарли».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ривоят».
21.10 «Йирик планда». Видео янгиликлари.
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.15 «Дераза».
23.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.20 — 00.30 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.
*
Россия жамоат телевидениеси.
6.30—8.00
***
17.20—21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Мисгар», «Келин отланиш маросими». Телефильмлар.
*
22.30 «Асрлар оҳанги», «Амалий санъат ворислари». Телефильмлар.
23.00 — 23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Умид чечаклари».
19.50 «Рангинкамон».
20.20 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Эльдорадо». Телесериал.
21.35 «Йўллар ортидаги йиллар».
22.00 «Латофат».
22.20 Араб эстрадаси.
22.40 «Жума куни ишдан сўнг».
23.10—23.20 «Хайрли тун!»

РЖТ

5.00 «Ҳайрли тонг!».
* * *
18.15 «Инсон ва қонун». 18.50 «Мўъжизалар майдони». 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 20.40 «Фақат Жанубга». Детектив сериал. 11-серия.

РДТ

22.00 «Вести».

ШАНБА, 2

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Араб эстрадаси.
9.00 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Юртим мўъжизалари».
9.20 «Алпомиш авлодлари».
9.40 «Цирк, цирк, цирк!».
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.10 «Баҳс».
10.30 «Умр йўллари».
10.50 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
11.55 Хабарнома.
12.15 «Икки дил достони». Бадиий фильм.
13.50 «Маърифатнома».
14.20—14.40 «Болаларга бахшида умр».
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Гулғунчалар».
18.15 Мультолам.
18.35 Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотига номзодлар.
19.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Маҳалладан бошланур Ватан». Премьера.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида).
20.15 «Жаҳон спорти янгиликлари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистоннинг янги тарихи.
21.30 «Шийпондаги учрашувлар». Фарғона вилояти Бешариқ тумани дала меҳнаткашлари ҳузурида.
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:
22.10 «Куй ва тасвир».
22.30 «Дил». Бадиий фильм. 1-2-сериялар.

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.20 «XXI аср авлодлари».
9.40 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
9.45 «Спорт қитъаси».
10.05 «Бу — қизиқарли».
10.25 «Ривоят».
10.35 «Йирик планда». Видео янгиликлари.
10.55 «Кинонигоҳ».
12.30—12.45 «Дераза».
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Боланинг тили».
18.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Табиат шифохонаси».
19.00 «Таянч».
19.15 «Дилором наволар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Умрбоқий мерос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Кинотақдим».
21.20 «Қўшиқлар жилоси».
21.30 «Даллас». Телесериал.
22.20 «Интер-футбол».
22.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.50 «Видео-О». Саргузашт фильмлар экрани.
00.20 — 00.30 «Даракчи».

III

17.45 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.50 «Етти умид камалаги». Фильм-эртак.
*
22.20 Эълонлар.
22.25—22.55 Хиванинг 2500 йиллигига. «Хива». Манзарали фильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шанба эртаги».
10.25 «Спектаклдан сўнг».
10.50 «Олтин мина». Бадиий фильм.
13.00—13.20 «Корейс тилини ўрганамиз».
***
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Биргаликда куйлайлик».
20.45 Эълонлар.
20.50 «Самодаги олмослар». Телесериал.
21.35 «Эсдалик учун дастхат». Маъмура Қурбонова.
22.00 «Бугунги Польша».
22.15 «Бу ажиб дунё».
22.30 «Хит-коллекция».
22.50—23.00 «Хайрли тун!».

РЖТ

17.20 «Эдита Пьеха куйлайди». 18.05 Леонид Якубович «Тарих ғилдираги» телеўйинида. 18.55 «Фақат Жанубга». Детектив сериал. 12-серия. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время».

ЯКШАНБА, 3

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 Бугун — Темирйўлчилар куни. «Йўллар ва манзиллар».
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
11.20 «Мен билган, билмаган дунё».
11.40 «Оқибат».
12.00 «Табассум кўчалари».
12.35 «Қишлоқ ҳаёти». Тележурнал.
13.05 «Мусобақалар, очколар, ютуқлар».
13.25 «Шийпондаги учрашувлар». Фарғона тумани Бешариқ дала меҳнаткашлари ҳузурида.
14.05—15.05 «Нурли келажак».
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кузянинг қайтиши». «Буғдойзордаги уйча». Мультфильмлар.
18.20 «Олам». Кинокўрсатув.
18.40 «Куйла, ёшлагим».
19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Бир ўлка-ки...»
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Ўзбекистон халқ ҳофизи Очилхон Отахонов куйлайди.
21.35 Футбол майдонларида.
22.00 «Жаҳонгашта рицарь». Кўп қисмли бадиий фильм. 1-2-қисмлар.
00.15 Эълонлар.
00.20 «Ҳафтанома».
00.50—00.55 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.30 «Қонун ҳимоясида».
9.40 «Табиат шифохонаси».
9.50 «Таянч».
10.05 «Дилором наволар».
10.15 «Бизнес-академия».
10.30 «Умрбоқий мерос».
10.45 «Кинотақдим».
11.05 «Қўшиқлар жилоси».
11.15 «Даллас». Телесериал.
12.05 «Интер-футбол».
12.20—14.00 Видео— «О».
*
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Мультипанорама».
18.40 «Синфдош».
19.00 «Бари ҳазил».
19.10 «Келгуси ҳафтада».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мусиқа салтанати».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Соғинч».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Миллионлар ўйини».
22.40 «Тақвим, оҳанглар, эълонлар».
22.50—00.40 Видео — «О».

III

16.45 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
22.25 Эълонлар.
22.30—22.55 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Парле ву франсэ».
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.25 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.35 «Киносалон». «Бразилия». Бадиий фильм.
13.35 «Кинони севасизми?»
14.05 «Жонли сайёра»
14.25 Джек Николсон «Бетмен» фильмида бош ролда.
16.05 Шу куннинг мавзуси.
16.20 «Сенинг вақтинг».
16.40 «Ўзбектелефильм» маҳсулоти. «Иқтисодий ислоҳот уфқлари».
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Менинг кўчам».
19.20 «Иқтисод».
19.40 «Телеташриф».
20.00 «Тошкент оқшомида».
20.30 "Жаҳон кинематографияси янгиликлари».
21.00 Эълонлар.
21.05 Киносалон. «Жилва». Бадиий фильм. Бош ролда Дж. Раш.
22.45 «Иштирок этувчилар».
23.15—23.25 «Хайрли тун!»

РЖТ

16.50 «Бахтли тасодиф». 17.40 «КВН-ассорти». 18.15 «97-йил қўшиқлари». 19.00 «Фақат Жанубга». Детектив сериал. 13-серия. 19.50 «Киноафиша». 20.00 «Время».

Яна Нуриддин Ҳамрақулов, Отажон Худойшукуров, Комилжон Отаниёзовлардан ҳам ижро этган кўшиқлари орқали кўп нарсани ўргандим ва ҳали-ҳануз ўрганаяпман. Хоразм кўшиқчиларини севиб тинглайман. Санъаткорлик бу элнинг етти ёшидан етмиш ёшигача бўлган фарзандларининг ҳар бирининг қонида бор. Шунга доим ҳавас билан қарайман.

- Муштарийларга ўзингиз ҳақингизда сўзлаб берсангиз.

- Бахмидан, Қашқадарё вилоятининг Яккабоғ туманиданман. Мусиқадан, санъатдан илк сабоқни Қарши маданият техникумида олганман. Кейинчалик Тошкент маданият олийгоҳини битирдим. Фақат мен ёки укам Абдураззоқгина эмас, биздан кейинги етти ўғил ҳам санъат шайдоси. Улар мусиқа асбобларини яхшигина чалиш билан бирга шеърлари ҳам ёзади. Ота-онам бир бор ... ўғиллари амакиларим Тўйчи ва Акмал Исоқовлардан ҳам умр мамнунман. Фарзандларимизнинг ҳам ҳаммаси санъат шинавандаси. Катта ўғлимиз Жасурбек ... орган ... чалиб, ўзи мустақил қўшиқ яратмоқда.

- Кейинги пайтларда телевидениеда, саҳналарда кўринмай қолдингиз?

- Концерт залларида кўринмай қолганимиз рост. Бунга албатта, баъзи бир ҳаётий сабаблар бор. Шу гуноҳни ювиш мақсадида 2 август куни "Туркистон" санъат саройида қизиқчи Шерали Хожиев билан биргаликда катта концерт томоша уюштиряпмиз. Сизни ва барча мухлисларимни шу кунги дастурга чин қалбимдан таклиф этаман.

Азиз муштарий! Бизнинг навбатдаги суҳбатдошимиз санъаткор Абдурашид Исоқовдир. Унинг "Гул шохида қолди рўмолим", "Муҳаббатим соғинар баҳор" каби кўшиқларини радио ва ойнаи жаҳон орқали кўп тинглагансиз. Энг асосийси - Абдурашиджоннинг етти пушти санъаткор ўтган. Оқсоқ арик барибир оқади, деганлари шу бўлса керак-да.

ФОНОГРАММА - ТОМОШАБИННИ МЕНСИМАСЛИК ДЕМАК

Ҳа, санъаткорлик ота-боболаридан унга юққан. Келинг, яхшиси унинг ўзи билан суҳбатлашайлик.

- Илк бор 90-йилларда "Камолот-90" кўрик-танловида қатнашдим. Бу беллашувда 200 дан ошиқ санъаткорлар қатнашганди. Шундан кейин Исоқовларнинг янги бизнинг оилавий "Қалдирғоч" дастамиз вилоятда биринчи ўрин олди. Бу орада укам Абдураззоқ билан жумҳурият ойнаижаҳонида ўтказилган "Марҳабо талантлар", "Дебют" телевизион беллашувларида иштирок этдик. Ва шу конкурсларда элимизнинг ардоқли шоирлари, ҳожи Абдулла Орифнинг "Юртим шамоли", Муҳаммад Юсуфнинг "Ўзбекистон қизларига", Амирқул Каримнинг "Муҳаббатим соғинар баҳор" каби шеър ва шеърларига кўй басталаб, ижро этдик. Илтимос, мақтанаяпти деб ўйламанг. Фақат сўраганингизга айтяпман, холос.

- Устозларингиз ҳақида сўзлаб берсангиз?

- Улмас ака Саиджоновни устозим, деб тан оламан. У киши ҳозирда Муҳиддин Қори Ёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясида раҳбарлик қилаяптилар.

- Дейлик кайфиятингиз йўқ. Лекин саҳнага чиқишингиз керак. Нима қиласиз?

- Ҳа, бундай ҳолатлар бўлган. Шунда Замира опа Эгамбердиеванинг "Санъаткор саҳнада кимлигини унутмаслиги керак" деган фикрларини дастур қиламан. Яна бир нарса, санъаткор учун ўз кайфиятидан кўра томошабиннинг кайфияти муҳимроқ деб ўйлайман. Чунки у кўшиқ тинглаш, дам олиш учун концертга келади. Шундай пайтда кўшиқчи торни ташлаб саҳнадан чиқиб кетса... Авваламбор, ўзини ҳурмат қилмаган. Қолаверса, ўтган боболари руҳларидан мадад сўраймaн-да, торимни маҳкам сиқиб саҳнага чиқаман. Биласизми, мени ўшанда қандайдир куч қўллаб туради.

- Хеч фонограмма орқали кўшиқ айтганмисиз? Эшитишимизча кўра ойнаижаҳонга чиқишлар кўпинча фонограмма орқали куйлар эмиш.

- Билмадим. Бир нарса деёлмайман. Менда унақа нарса бўлмаган. Фонограммада кўшиқ куйлаш томошабинни менсимаслик, деб биламан.

Суҳбатдош: Абдуғаффор ОМОНБОЕВ

"ТАВОРУД" ЁКИ БУЮК ДИЛЛАР ҲАМОҲАНГЛИГИ

"Мустаҳкам дўстлик - айни бир хил истак ва бир хил нафратга эга бўлмоқликдир".

Саллюстий Гай Крипс

Халқимиз бу ҳодиса ҳақида гапирганда "икковининг киндиги уланган", "туппроғи бир жойдан олинган" ёки "ўхшатмасдан учратмас" деб кўя қолади.

Адабиётшунослар "тақлид", "анъана ўзлаштириш", "сайёр сюжет ҳодисаси" каби атамалар билан тушунтирадилар.

Ижод аҳли - шоирлар уни жоҳ жараёнидаги илҳомнинг илоҳийлиги билан боғлиқ дейдилар.

Бу борада ҳаммамиз ҳам бир жиҳатдан ҳақмиз, лекин умуман, нима у ўзи "таворуд"? Навоийга мурожаат қилсак, у бир-бирини билмаган ҳолда икки кишининг фикри, сўз ёки мисраларининг тўғри келиб қолишини "таворуд" деб атайди.

Алишер Навоий ўзининг устози, дўсти, пири - муршиди Жомий ҳақидаги хотиралари асосида ёзган "Хамсатул - мутаҳаййирин" асарида ана шу ҳодисага тааллуқли бир неча ҳикояларни келтиради.

Бир ҳикояда ёзилишича, бир кун Навоий Соғарий деган шоир байтини ўқиб, айрим жойларига тузатиш киритади! Шунда Соғарий худди шундай эътирозни Ҳазрат Маҳдум (Жомий)дан ҳам эшитганини айтади. Навоий: "Фақир (Навоийнинг ўзи) нинг эътирозига (Соғарийнинг) жавоб бергенинининг ғаробати, куллийроғи ва мутоябамиз эътирозга ул Ҳазрат била фақир орасида таворуд воқеъ бўлғони", - («Хамсатул - мутаҳаййирин», Авваллри мақолат, 8-ҳикоят) деб ёзади.

Жомий ва Навоий. Бу икки комил шахс бутун Шарқ халқлари маънавий оламида ёрқин нур сочувчи ўчмас из қолдирганлар. Бу икки ноёб кўшалоқ айтилиши худди бирининг маъноси иккинчисига боғлиқ бўлган кўшма сўздек халқимиз онгига сингиб кетган.

Дарҳақиқат, Жомий билан Навоий деярли барча масалаларда бир-бирларига устоз ҳам шогирд бўлганлар. Улар икки бошқа-бошқа тилда мустақил иш олиб борган бўлсалар-да, ижодий йўналишда ҳамкор ва ҳар бир янги асар яратилишида бир-бирларига елкадош, маслакдош ҳам эдилар.

Яратганнинг чексиз қудратига илмон келтирган, пок ва бекиёс эътиқод эгалари бўлган бу икки зотнинг қарашлари, дид, фикр ва ижодларида ўзаро ҳамоҳанглик, ўхшашлик бўлиши табиийдир. Бу эса улар ўртасидаги таворуднинг юзага келтирган бўлиши мумкин.

"Бир йиғинда Ҳожа Ҳасан Деҳлавий шеърларининг матлаи (бош байти) устида туғилган баҳсли мунозарада Навоийнинг ўзи бутун бошли йиғинга қарши чиқади. Мажлис аҳли унинг ноҳақлигини исбот қилиш учун Жомийга мактуб йўллайдилар. Шуниси ҳайратланарлики, Жомий баҳслашган киши Навоийлигини билмай туриб худди уни маъқуллаб жавоб ёзиб юборади". ("Хамсатул - мутаҳаййирин". Аввалги мақолат).

Ниҳоят Навоий Ҳожа Абдуллоҳ Ансорийнинг «Илоҳийнома» асарига Шайх Абдуллоҳнинг ёзган 2 жузв (китоб) дан ортиқроқ рисоласини бир ўқишида қўлидан қўймай хатм қилди. Бу ҳақда Навоий: бу каби асарнинг "... бир таважжуҳ бирла бошдин-оёққача ўқимоқ ҳали ўз ғаробат эмас.

Мантласи ҳазрати Маҳдуд бадахонага таъриф келтурдилар. Ул рисола ҳозир эрди, олиб очиб муборак назарларини солдилар. Муно кунги асҳаб андоқки... тааҗжуб изҳори юзидин туно ўтган воқеани ул ҳазрат химатларида арз қилдилар. Алар табассум қилиб деддиларким; Ажаб амри иттифоқий бизнинг ва сизнинг оралиқда воқеъ бўлган эрмиш, икки ё уч кун бурунроқ мавлоно Шайх Абдуллох ушбу рисолани бизнинг кўшимизга келтириб эрди, детинча ҳеч ерда турмоқ бўлмай турганди", - деб ёзади. (Ўша асар).

Жомийнинг "Нафоҳатул-унс" асари ёзилиш сабабларини ҳикоя қилишида ҳам Навоий ўртада ҳосил бўлган таворуд ўхшаш ҳодиса ҳақида гапиради: Навоий Ф.Атторнинг "Тазкиратул-авлиё" асарига ўхшаш бир асар бўлса-ю, уни Жомий ёзса, деб ўйлар, лекин гуштоҳлик бўлмасин деб айтмасди. Бир кун пайт топиб бу муддаосини арз қилди. Навоий: "...ғариб ҳол даст бердиким, аларнинг ҳам муборак хотирларига бийиниҳи (айнан) ушбу навъ ўтар эрмиш, аммо баъзи мавоне сабабидин тавҳиф - таъвиққа қолур эрмиш". Бу воқеа ҳақидаги ҳикоятни Жомийнинг "Нафоҳатул - унс" асарида ҳам кўриш мумкин.

Н. ҚОСИМОВА,
Фарғона Давлат университети талабаси.
Навоий номли Давлат стипендияси совриндори.

мухфа

ХОТИРИНГ ОСТИДА ЧАЙҚАЛАР...

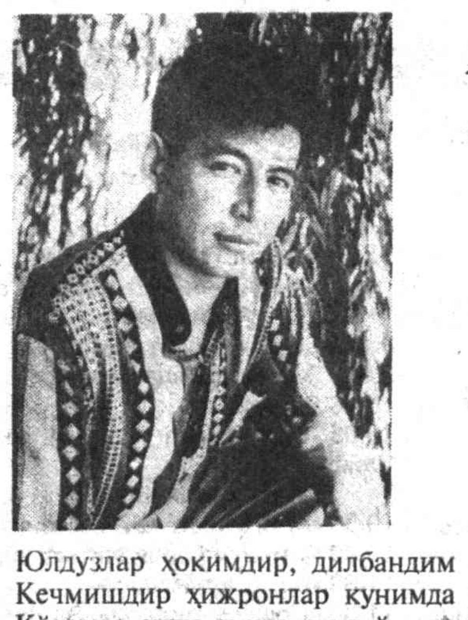

ЗУЛМАТ — ОЙНИНГ ЎН БЕШИ

Юлдузлар ҳокимдир, дилбандим -- рўё,
Кечмишдир ҳижронлар кунимда гўё,
Кўзимда ишқ гарди тундай зим-зиё,
Аё, эй дил, Яратгин дунё.

Қобирғам еттита етим иқлимдир,
Садақа сиғинган қўлим-кўнглимдир,
Кўнглини авраган битта гулимдир,
Аё, эй дил, Яратгин дунё.

Рихлат сазосида, маълум айладим,
Каъбам товбамдир, дилга жойладим,
Соғинчни сийнамга қондай бойладим,
Аё, эй дил, Яратгин дунё!

* * *

Ғунчалар гул очмай сўлар кўнглимда,
Покиза сийнангда титранар масъум.
Хотиринг остида чайқалар ўтмиш,
Сенга жафо, менга жудолик маълум.

Жим ётган дунёлар йиғлашга ожиз,
Тўрт тараф қиблага айлангани рост.
Бу охир кечанинг сўнгги нафаси,
Ҳаммаси сенинг-да руҳинг ила маст.

Ҳар битта гуноҳнинг қадамида ёш,
Елкасида қўнғир забони ихлос,
Тунларнинг азоби ёлғон-рўйи-рост,
Менда жафо, сенда жудолик холос.

Ҳамдард эдик севгилим,
Бошимизда бахт қуши.
Сени олиб кетдилар,
Зулмат -- ойнинг ўн беши.

Бошимизда бахт қуши,
Кўналғаси дил учи.
Ўз кўнглинга нелар бор,
Зулмат -- ойнинг ўн беши.

Сени олиб кетдилар,
Қай бир йигит, қай киши,
Йиғлатдилар ҳор этди,
Зулмат -- ойнинг ўн беши.

Зулмат ойнинг ўн беши,
Ёруғ кўнгил-тун туши.
Ўзгамидим ўзингдай,
Зулмат -- ойнинг ўн беши.

Ҳамдардмидинг севгилим,
Бегонами бахт қуши.
Мендан олиб кетганнинг,
Ёруғмикан ўн беши.

* * *

Дийдорингми, эй сабоҳ,
Кўнгил манми, маними?
Азобларингда эй воҳ,
Меҳвар маним кунимми?!
Куним десам кўнглига,
Кўнгил кунга кўнмади.
Бир дийдор талаб эсам,
Дийдор бунда унмади.
Унмаган уним маним,
Ман, манимга зор этди.
Зор-зор йиғлаган туним,
Дийдорини дор этди.
Дорларда додим қолди,
Ман ерга ёр бўлмадим.
Кўнгул кунларга солди,
Дийдорда ман ўлмадим,
Дийдорингми, эй сабоҳ,
Кўнгил манми, маними?
Азобларингда эй воҳ,
Меҳвар маним кунимми?!

Олим БЕКНАЗАР

БИР ЧИМДИМ КУЛГУ

Тиқилинч трамвайга чиққан кампир бир болакайнинг олдига бориб деди:

-- Эй, бола, нима, ўрнингдан туролмайсанми?

-- Тураламан, лекин турсам сиз жойимга ўтириб оласиз-да.

* * *

-- Янгиликни эшитдингми? Иван касалхонага тушиб қолибди.

-- Қанақасига? Мен уни кеча кўрувдимку. У бир аёл билан боғда сайр қилиб юрувди.

-- Уни хотини ҳам кўрган экан-да.

* * *

Эр хотинига:

-- Туғилган кунингга нўрка олиб беришимни истовдинг. Мана, олиб келдим, аммо билиб қўй, ўзинг боқасан.

* * *

Икки дугона суҳбатлашмоқда:

-- Жуда хавотирланаяпман. Эрим ҳеч қачон ишдан бунчалик кеч қолмасди. Ёки, биронта аёлга илакишиб қолдимикан?

-- Нега дарров ёмон хаёлга борасан. Балки машина-пашинанинг тагида қолгандир.

* * *

Ресторанда ўтирган хўрранда деди:

-- Официант, бошлангунча юз грамм беринг.

Бир неча дақиқадан сўнг:

-- Бошлангунча яна юз грамм беринг.

Хўрранда ярим литр ичгач, официант деди:

-- Қачон пулини тўлайсиз?

-- Ана бошланди.

* * *

-- Официант, сиз менга нима келтирдингиз, кофеми ёки ювинди?

-- Нима, сиз буларнинг фарқига бормайсизми?

-- Йўқ.

Унда нима келтирганимнинг нима фарқи бор.

Нилуфар МАҲМУДОВА тайёрлади.

ТУРКИСТОН — УМУМИЙ УЙИМИЗ

НИЗОМИЙ БОЛИДАН . . .

Ўзбек халқи қардош озарбойжон халқи билан қадимдан адабий-маданий алоқада бўлиб келган. Бу ўзаро алоқалар кейинчалик озарбойжон адабиётида Низомий ва Фузулий, ўзбек адабиётида Навоий ва ундан кейинги даврларда тобора кенгая борган. Уларнинг асарлари ҳар икки халқнинг эски мактаб ва мадрасаларида, кейинчалик дунёвий янги усул / жадид / мактабларининг ўқиш китобларида ёнма-ён ўқитилган. Ўзбек ва озарбойжон ўқувчиларини маънавий-ахлоқий ва эстетик дидини тарбиялашда муҳим бадиий омил бўлиб келган ва ҳамон шундай бўлиб қолмоқда.

XX асрнинг бошларида матбуот, адабиёт ва театр ишларининг кучайиши билан бу алоқалар янги йўналиш ола бошлаган. Бу даврда озарбойжонча "Мулла Насриддин" /1906/, "Фаюзот" ва бошқа журналлар орқали А.Собир, Муҳаммадқулизода, Ҳоди асарлари Туркистонда қанчалик кенг тарқалган бўлса, бу ерларда чиқиб турган "Ойна" /1913/, "Садойи Туркистон", "Садойи Фарғона" /1914-1915 йиллар/ каби ўзбекча газета ва журналлар орқали М.Беҳбудий, Ҳамза С.Айний, Сиддиқий /Ажзий/, А.Авлоний асарлари ҳам Озарбойжонда шунчалик кенг тарқала бошлаган эди. Бу алоқалар айниқса, 1916 йилда Туркистонга Озарбойжон театри режиссёри Сидқий Руҳуллонинг келиши ва унинг маҳаллий ўзбек театри ҳаваскорлари А.Авлоний, Хуршид, Уйғурлар билан бўлган ижодий ҳамкорликлари, унинг ёрдамида Тошкентда "Лайли ва Мажнун" асарининг ўйналиши билан яна ҳам жонлана бошлади. Машҳур Озарбойжон сатириги Муҳаммадқулизоданинг "Колизей" театрида ўзи иштирокида "Ўликлар" пьесасининг ўзбек томошабинларига кўрсатилиши маҳаллий театр шинавандаларининг Озарбойжон театри ва адабиётига бўлган муҳаббатларини яна ҳам кучайтириб юборди.

Бунда айниқса, ҳар икки халқнинг қадимий тарихий, маданий-адабий дўстлиги, шонли анъаналарининг бек таъсири муҳим роль ўйнади. Ҳали Ўзбекистонда Навоий юбилейлари кенг нишонланмаган бир даврда Озарбойжон олим ва ёзувчилари 1925 йил Бокуда ўзбек халқининг буюк шоири Навоий юбилейини ўтказиб, 1926 йилда Бокуда "Навоий" номли илмий мақолалар тўпламини нашр этдилар. Бундан ташқари йигирманчи йилларнинг бошлари ва ўрталарида таниқли адабиётшунос ва фольклоршунос олимлар Холид Саид, Олим Шарафуддинов, Ҳоди Зариф, шоир Ғайратий, Сайфи Қори Олимов ва бошқалар Озарбойжоннинг олий мактабларида таҳсил олдилар, кейинроқ / 1925 йилдан / Ҳалима Носирова, Холида Хўжаева каби бир қанча ўзбек қизлари ҳам Бокунинг санъат ва театр билим юртларида ўқиб қайтдилар.

Озарбойжон олий ўқув юртларида ишлаётган ўзбек туркийшунос олими Холид Саид ҳали 20-30 йилларда Абдулла Қодирий асарлари ҳақида ўзбек матбуотида вульгар социологик қарашлар кучли бўлган бир вақтда унинг "Ўтган кунлар" романини озарбойжон тилига таржима қилиб бостирди. Унга ёзган сўзбошисида "Ўтган кунлар"нинг тарихий-ижтимоий, тарбиявий аҳамиятига биринчилардан бўлиб юқори баҳо берди. "Роман ўзбек адабиётининг биринчи романларидан ҳисобланади. Асарда ўзбек ҳаёти, хотин-қизлар турмуши, уларнинг юмшоқ, гўзал табиатлари, севги-садоқат ва ширин қилиқлари нафис тасвирланган. Асар реалистик, Абдулла Қодирий ўзбекларнинг Мирза Фаталисидир.

"Бу роман Ўзбекистонда ҳар бир саводхон ватандош томонидан севилиб ўқилмоқда ва ўқилажак"- деб фахр билан ёзган эди Холид Саид. Кейинчалик Озарбойжонда ўзбек классик адабиёти, айниқса, Навоий ва озарбойжон адабиётининг жонкуяр тарғиботчиси, машҳур озарбойжон олими Ҳамид Орасли ўзбек адабиётининг улкан намояндалари, Навоий, Ғафур Ғулом ҳақида ёзган мақола ва эсдаликларида Навоий ва Фузулий, Навоий ва Жомий ўртасидаги дўстлик алоқаларининг ривожи ҳақида тўхтаб, шундай ёзган эди: "Марҳум Ҳамид Олимжон билан биргаликда сени илк бор кўрганман Ғафур!.. Мақсуд Шайхзода уйида меҳмон сифатида, дўстона суҳбатда бўлдик, бизни Навоий ва Фузулий ғазаллари яқинлаштирди. Самад Вурғуннинг ўша мажлисда ўзбек халқи, ўзбек адабиёти шарафига айтган самимий сўзларига жавоб нутқи сўзлаган ҳам ўзинг эдинг... Суҳбатда биз билан биргаликда марҳум Садриддин Айний, Самад Вурғун, Мақсуд Шайхзода ва Мирзо Турсунзода ҳам бор эдилар. Биз Бокуда, Тошкентда, Низомий, Навоий юбилейларида, шеър, санъат анжуманларида, илмий кенгашларда тез-тез учрашиб турдик. Шундай қилиб, Абдулла Авлоний, М.Уйғур ва Сидқий Руҳиллоларнинг XX аср бошидаги театрчилик алоқалари билан янгича ривожлана бошланган бу дўстлик 20-50 йилларда Ғайратий ва Сулаймон Рустам, Ғафур Ғулом, М.Шайхзода, Ҳамид Олимжон ва Самад Вурғун, Меҳти Ҳусайн, Ҳамид Орасли ва бошқаларнинг адабий илмий алоқалари билан янада бойий бошлади. Бу даврда энди Ғ.Ғулом ва Сулаймон Рустам дўстлиги, Зулфия ва Марварид Дилбози дўстликлари ўша Навоий ва Низомий, М.А. Собир ва Авлоний, М.Қулизода ва Абдулла Қодирий дўстлигининг қонуний давоми ва ривожи сифатида кўрина бошлади. 60-70 йилларда ўзбек-озарбойжон адабиётининг янги авлодлари Эркин Воҳидов, А.Орипов, Халил Ризо ва бошқалар бу улкан анъанавий дўстликни янги поғонага кўтара бошладилар. Ҳамид Ғуломнинг "Озарбойжон гўзали", А.Ориповнинг "Озарбойжон" номли шеърларида озарбойжон ва ўзбек халқи орасидаги қадимий ва мустаҳкам дўстлик ғоялари ишқий, лирик ва умуминсоний фалсафий ғоялар заминида ёритилади. Айниқса, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Ориповнинг шеърида ўзбек ва озарбойжон халқлари ўртасидаги бу дўстликнинг чуқур тарихий илдизлари, янги аср шароитида уларнинг янги ютуқ ва самаралари ҳар икки халқнинг турли тарихий ва замонавий қаҳрамонлари фонида образли ташбеҳлар орқали таъсирли қилиб ёритилади.

Сўйласин минг йиллик мўйсафид тарих,
Бу дўстлик билганми шубҳа, гумонни...
Низомий болидан ҳалво пиширмиш,
Навоий забт этиб туркий жаҳонни.
Бир лаҳза қўлидан қўйганми ўзбек,
Ўзинг айт, Фузулий битган девонни.
Азизим, дилимда асраб юрибман,
Насимий қолдирган собит имонни.
Вурғуннинг шеъри деб жон чекса ўзбек,
Озор ҳам аярми Ғафурдан жонни.
Воқифдан Мушфиқнинг сатригача,
Маҳлиё айламиш пиру жувонни.

Профессорлардан Н.Маллаев, В.Абдуллаев, П.Халилов, Ж.Нагиева, С.Ғаниева ва бошқаларнинг тадқиқот ва китобларида Навоий ва Низомий, М.Охундов ва Ҳамза, А.Қодирий, С.Вурғун ва Ғ.Ғулом ижодлари муносиб ўрин олиб келмоқда. Озарбойжон мумтоз адабиётининг буюк вакиллари Низомий ва Фузулий, янги замон сўз санъаткорлари С.Вурғун асарлари ўзбекчага таржима бўлиб, уларнинг юбилейлари Ўзбекистонда ҳам кенг нишонланди. Халил Ризонинг "Мақсуд Шайхзода ижоди ва XX аср ўзбек-озарбойжон адабий алоқалари" номли докторлик диссертацияси ҳам узоқ даврдан буён давом этиб келаётган шу адабий-илмий ҳамкорликнинг самараси эди. 70-80 йилларда ўзбек ва озарбойжон олим, шоир ва ёзувчилари ҳар икки халқнинг ёш вакилларини аввалги кекса авлодлар каби ҳар икки адабиётнинг қадимги ва янги даврдаги асл намуналари ва оригиналларидан ўқий олиш ва ўргана олиш имкониятларини кучайтириш мақсадида республикалараро филолог кадрлар тайёрлаш тажрибаларини ҳам ўтказа бошладилар. Бу жиҳатдан озарбойжонлик талабалар А.Багиров, Я.Қосимовларнинг Ўзбекистонда, ўзбекистонлик А.Жабборов, Т.Муҳаммадалиевларнинг Озарбойжонда ўзбек ва озарбойжон тили, классик ҳам янги замон адабиётлари ўқиш курсларини ўтишлари, уларнинг ўзбек ва Озарбойжоннинг таниқли олимлари В.Зоҳидов, Л.Қаюмов, О.Шарафуддинов, А.Ҳайитметов, А.Гаджиев, А.Мираҳмедов, Х.Ризо ва бошқалар раҳбарликларида муваффақиятли илмий ижодий ишлар олиб бориб, ҳар икки халқ матбуоти ва адабиётларида ҳам фаол иштирок этаётганликлари айниқса характерлидир.

Шерали ТУРДИЕВ,
филология фанлари номзоди

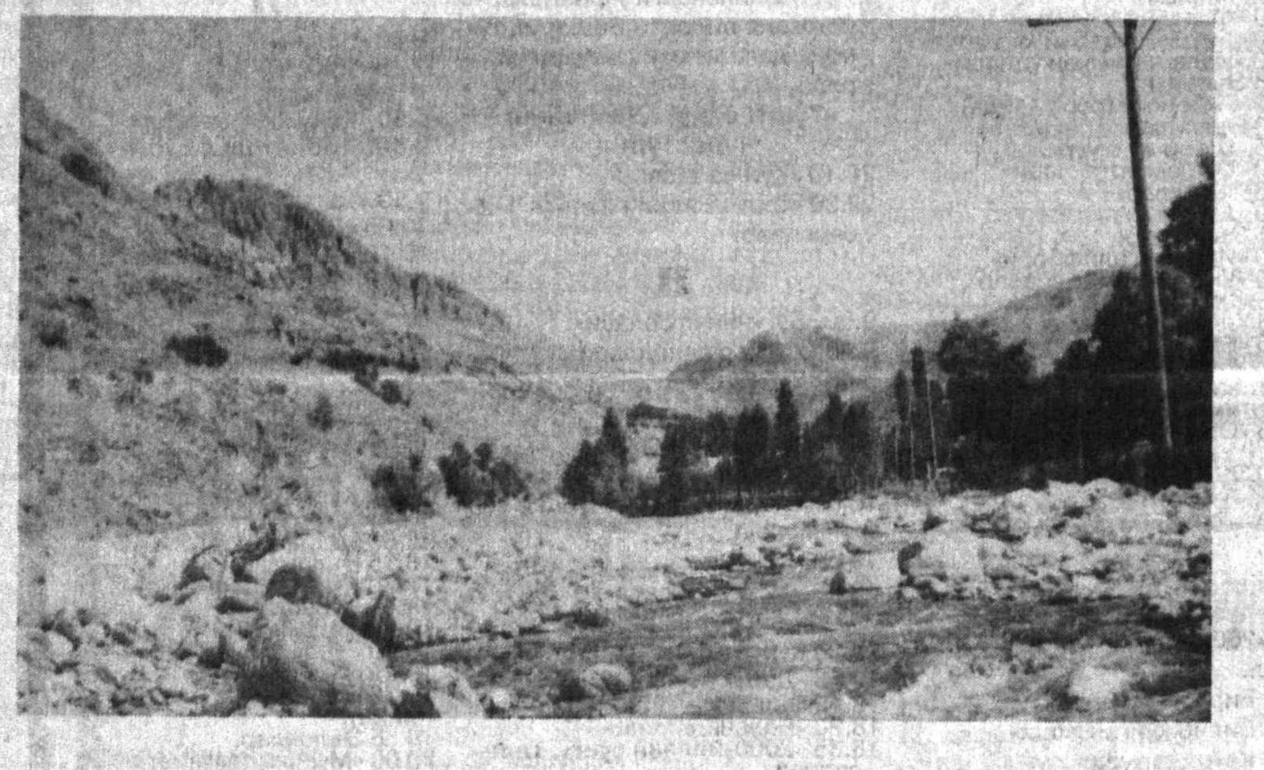

Тошларга бош уриб мавжланар сувлар

ЮЛДУЗЛАР САМОДАН СЎЗЛАЙДИ

ҚЎЙ. Фаолиятингизда айрим ўзгаришлар рўй беради. Айниқса, бу борада чоршанба, жума кунлари эҳтиёт бўлганингиз, шу кунги молиявий ишларингизни кейинроққа сурганингиз маъқул. Лекин севги-муҳаббат бобида, кўнгилга яқин одамлар билан учрашувлар борасида омад кулиб боқади.

БУЗОҚ. Сафар, дўстлар билан учрашувлар орқали кўп ниятларингиз ушалади. Бундан ҳаётингизда ҳам айрим ўзгаришлар рўй бериши мумкин. Кўнгилга яқин одам билан дийдорлашасиз. Хушхабар эшитасиз.

ЭГИЗАКЛАР. Ҳафтани руҳий толиқиш, чарчоқлик билан бошлайсиз. Лекин бундан тезда қутуласиз. Сешанбада фаолиятингизда жиддий ўзгаришлар қиласиз. Сафар туфайли кутилмаган учрашувларни бошдан кечиришингиз мумкин.

ҚИСҚИЧБАҚА. Ҳорғинлик ҳар жабҳада ўзини намоён қилади. Айниқса, душанба куни. Лекин бу ўткинчи ҳолат. Сешанбада ишларингиз яна аввалги даражада яхшиланади. Ҳафта охирида дўстларни бориб кўрасиз. Ҳаётингизда баъзи янгиланишлар рўй бериши мумкин.

АРСЛОН. Сизлар учун ҳам бу ҳафта сафарлар, учрашувлар, дийдорлашувга бой бўлади. Хушхабарлар эшитасиз. Ҳамкасблар билан, раҳбарлар билан зиддиятлардан ўзингизни асранг.

ПАРИЗОД. Руҳий толиқиш, чарчоқлик ҳафта давомида ўзини бот-бот сездириб туради. Бу, айниқса, ишда яққолроқ сезилади. Лекин шунга қарамай, ҳамкасбларингиз ўртасида мавқеингиз мустаҳкамланиши учун имкониятлар туғилади. Ҳафта охирида молиявий ишлар билан шуғулланмаганингиз маъқул.

ТАРОЗУ. Оилавий муаммоларни ҳал қилишда бу ҳафта ўнғай келади. Югур-югурларингиз, ишларингиз одатдагидан кўп бўлади. Чоршанбада молиявий жабҳада эҳтиёткорлик керак. Пайшанба куни кўнгилга яқин одам билан учрашасиз. Жума ҳаётингизда ўзгаришлар рўй беради.

ЧАЁН. Ҳафта ҳар жиҳатдан ниҳоятда ўнғай келади. Жума куни иқтисодий ютуққа эришасиз. Севги-муҳаббат бобида ҳам ниятингизга етасиз. Дам олишга муваффақ бўласиз. Ижодий ишларингизда ҳам омад сиз томонда бўлади.

ЎҚОТАР. Душанба молиявий жабҳада омадли кун. Лекин бу сизнинг интилишингиз, фаолиятингизга ҳам боғлиқ. Кўп ҳаракат қилсангиз каттароқ бойликка эга бўлишингиз мумкин. Ҳафта охирида оилавий муаммоларни ҳал қилиш билан банд бўласиз. Якшанба кўнгилга яқин одам билан учрашасиз.

ТОҒ ЭЧКИСИ. Кўча-кўйда, ишда асабингизни асранг, зарурратсиз зиддиятлардан ўзингизни четроққа олинг. Соғлигингизни тиклаб олиш учун яхши имкониятга эга бўласиз. Бундан фойдаланинг.

ҚОВҒА. Душанба, сешанба оғирроқ кечади. Руҳан толиқасиз, бунинг устига молиявий режаларингизнинг ушалиши қийин кечади. Чоршанба, пайшанбада янги шериклар топасиз, режалар тузасиз. Жума, шанба кунлари улар билан иқтисодий жабҳадаги барча ишларингиз амалга ошади.

БАЛИҚ. Сизлар учун иқтисодий омад ҳафта боши ва охирида келади. Ҳафта ўртасида молиявий ишлар билан шуғулланмаганингиз маъқул. Ишда рақибларингиздан эҳтиёт бўлинг.

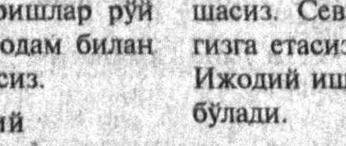

Келгуси ҳафтада Республикамизда ёғингарчилик бўлмайди. Ҳарорат кечалари 20-25, кундузлари 38-41 даража иссиқ бўлиши кутилмоқда.

СПОРТ

ЖОНКУЯР

Сешанба куни бизда энг "оғир" кунлардан бири. Шу куни газетамиз "верёстка" қилинади. Бунинг нима эканини газетада ишлайдиганлар яхши билишади. Соддароқ қилиб айтганда, газета нондек ясалиб тандирга ёпиладиган кун. Шунинг учун ҳамма ўз иши билан банд; биров билан бировнинг иши йўқ...

Алпомиш келбат бу одам юзидаги нури биланми, ё полвонларга хос бўйбасти биланми бир дақиқа диққатимизни жалб қилди. Аммо унинг қўлидаги чорбозчилар кўтарадиган тўрвахалтани кўргач, буям нимадир сотиб юрган бўлса керак деб ўз ишимизга шўнғидик.

Меҳмон бемаврид келганига, биз у киши билан тиллашишга вақт йўқлигига хижолат бўла бошладик. Ахийри бўлмади... Меҳмон азбаройи ичи дардга тўлиб кетган бир дардманд экан. Шундай паҳлавон одам ҳам касал бўладими, дерсиз? Ҳа, бўлар экан. Унинг дарди -- спорт, инчунун, давоси ҳам спорт экан. Қўлидаги тўрвахалтада мана шу дардига даво бўладиган спорт анжомларини сотиб олган экан...

-- Мен узоқ йиллардан бери спорт билан шуғулланаман. Собиқ Иттифоқ даврида бир неча унвонлар олганман. Тўғрисини айтсам, гап унвонда эмас. Гап юракда. Агар сиз бажараётган ишингизга юрагингиз кўрини қўшмас экансиз, яхши натижадан умид қилманг. Шунинг учун 1997 йил март ойида Бўка туманининг "Бўстон" жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган 40-мактаб қошида болалар ва ўсмирларнинг "Камолот" бокс клубини очдик. Ҳозирги кунда клубимиз биринчи жаҳон чемпиони Руфат Рисқиев ва республикамиз фахри Артур Григорян номлари билан аталади. Бир марта туман биринчилигини ўтказдик. Шуғулланаётган болаларнинг ичида шундай иқтидорлилари борки, улар бемалол вилоят ва республика турнирларида иштирок этиб, фахрли ўринларни олиши мумкин. Аммо бизга ҳеч кимнинг қайишгиси йўқ. Туман раҳбарлари ҳам, "Бўстон" жамоа хўжалиги раҳбарияти ҳам бизнинг ишимизга панжа ортидан қарашмоқда. Ҳатто туман спорт қўмитасининг раиси А.Мирзажонов биз қандай шуғулланаётганимиз билан қизиқиб ҳам кўрмаган. Ҳолбуки, шу одамлар бизга озгина қайишса, озгина эътибор қилишса, анча ишларни амалга оширган бўлардик. Бизга кўп нарса керак эмас: спорт анжомлари, шуғулланиш учун шароит яратиб беришса, бас. Биз ҳатто шу даражага бориб етдикки, майли ёрдам беролмасангиз, жамоа хўжалигидан озгина ер беринг, шу ерни обод қилиб, ўзимиз фойдаланамиз, десак, шунга ҳам кўнишмади...

Аммо яхши, саховатли одамлар ҳам йўқ эмас экан. Биз ҳозирча шуғулланиб турган 40-мактаб директори Т.Турсунбекова ва туман автобус-такси саройининг директори Б.Халиловлар ана шундай одамлар бўлиб чиқди. Мактаб бизга шуғулланиш учун шароит яратиб берган бўлса, Б.Халилов автобус билан таъминлаяпти. Оддий шофёрликдан директорликкача кўтарилган, куч-ғайрати ичига сиғмаган бу йигитнинг ўзи ҳам спорт ишқибози. Т.Турсунбекова ва Б.Халилов каби саховатпешалар туфайли бир ғайратимизга ўн ғайрат қўшилмоқда. Ғамхўрликдан руҳланган болалар астойдил машқ қилишяпти. Айниқса, ака-ука Турсунбековлар, С.Турсунқулов, К.Бозорбоев, Н.Абдуллаев, С.Нуржанов каби ўнлаб болалар келажакда мустақил Ўзбекистонимиз шарафини ҳимоя қилишига ишонаман...

Олтмишга қадам қўйса-да, ёш йигитлардек кўринган Йўлдош ака Солиев узоқ гапирди. Ичини кемираётган дардларини бўғилиб-бўғилиб гапирди. Шогирдлари ҳақида, ёрдам қўлини чўзган одамлар ҳақида жўшиб-жўшиб гапирди. Лекин ҳаммасидан ҳам унинг бир гапи бизни ўйлантириб қўйди. Агар Йўлдош акага ўхшаган одамлар бўлмаса кучи танасига сиғмаган ўсмирлар нима билан шуғулланади? Уларнинг келажаги нима бўлади? Ахир улар бизнинг, Ўзбекистонимизнинг келажаги-ку! Буни ҳамма, жумладан, Бўка тумани раҳбарлари ҳам бир ўйлаб кўришса ёмон бўлмасди.

Темир ҚУРБОН

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир ўринбосари
Юсуф ЖЎРАЕВ

Навбатчи муҳаррир: Суннат АЗЛАРОВ

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 136-56-58, 133-95-97; хатлар бўлими — 136-54-64; тижорат бўлими — 133-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 136-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 136-58-93, котибият — 136-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Дизайн устаси: С.ФАЙЗУЛЛАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 079.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ
Тираж: 11.024
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00
1 2 3 4 5 6